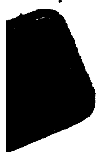
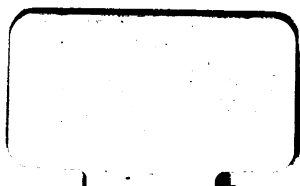

3 3433 06738544 7

(Feith)
NHK

ODEN EN GEDICHTEN.

ODEN

EN

GEDICHTEN

VAN

MR. RHIJNVIS FEITH.

EERSTE DEEL.

TE AMSTERDAM, bij
JOHANNES ALLART,
MDCCXCVI.

R.A.H.

AAN

MIJNEN

KUNST- EN HARTVRIEND,

MR. JAN DE KRUIJFF

TOEGEWIJD.

VOORBERICHT

De zulken onder mijne Landgenooten, die wel eenigen prijs op mijne Gedichten hebben willen ſtellen, ſpoorden mij reeds ſederd jaaren aan, om dezelve, en vooral de Lierzangen, die nu in de werken van verſchillende Genootſchappen of elders verſpreid, niet te bekomen waren, zonder dat men zich alle die werken aanſchafte, in eenen Bundel bijéén te zamelen, en onder mijnen naam uit te geven. De tijden, en mijne bijzondere omſtandigheden, hebben mij tot hier toe altijd belet, om aan dit, voor mij zo vleiend, verzoek te voldoen, en mooglijk zoude ik 'er nog niet toe beſlooten hebben, indien mijne telkens meer en meer afnemende gezondheid mij niet aanried, om 'er eenen aanvang mede te maaken, indien ik geen gevaar wilde loopen, dat men eens alles, wat ik immer vervaardigde, en daar zeker veel onder is, 't geen ik niet meer voor 't mijne erken, op de gebrekkigſte wijze in 't licht deed verſchijnen. Ook is het niet waarſchijnlijk, dat deeze ſoort van Gedichten immer door mij vermeerderd zullen worden. Ten minſten reeds ſederd eenige jaaren heb ik den Lierzang vaarwel gezegd, overtuigd, dat diergelijke Dichtwerken niet dan in het

vuur der jeugd, met eenig gelukkig, gevolg vervaardigd kunnen worden.

Ik heb om meer dan eene reden onder ieder Vers het jaar aangewezen, waar in het zijn aanzijn ontving. Onder mijne Vaderlandsche Lierzangen 'was dit vooral noodzaaklijk. *Zij* hebben eene te naauwe betrekking op den tijd, die ze deed gebooren worden, om, zonder denzelven in aanmerking te nemen, recht begrepen of beöordeeld te kunnen worden. *Zo* was NECKER, naar het oordeel van 't algemeen, de groote Verlichter van Frankrijk, toen ik den Lierzang, die zich in dezen Bundel bevindt, op WASHINGTON en op hem vervaardigde. Ook nu nog blijft NECKER bij mij de man, die meer dan iemand op de eerste Fransche Omwenteling ingevloeid heeft; maar schoon ook anderen anders over hem denken mogen: want gewis zijn de verschillende hartstochten nog niet bedaard genoeg, om de onderscheiden groote Mannen, die beurteling eene hoofdrol op het groote tooneel der Omwentelingen in Beginselen en Staaten gespeeld hebben, hunne juiste plaats aan te wijzen; mijn Dichtstuk, als voortbrengsel van de Kunst beschouwd, blijft toch altijd zijne eigen waarde of onwaarde behouden,

en

en ik kan, dunkt mij, als Dichter in allen geval met het eigen recht vorderen, dat men, mijn Gedicht lezende, zich in den tijd, toen het vervaardigd wierd, verplaatſe, als de Ouden dit van ons vorderen, wanneer wij hunne Gedichten lezen en beöordeelen willen.

Hoedanig de volgende Lierzangen intusſchen ook zijn mogen (want wie gevoelt 'er meer het gebrekkige van dan ik zelf?) deeze waarde blijven ze toch voor mijn hart behouden, dat 'er eenmaal weinig in dien ſmaak bij ons vervaardigd wierden, en dat ze dus mede gewerkt hebben, om die Dichters onder ons te vormen, wier gezangen ik hartlijk gaarn belijde, dat de mijnen thans oneindig overtreffen. Mogt de tijd onder ons gebooren worden, dat de Dichtſtukken, die ik hier mijne Landgenooten aanbiede, onder de minſten, die Nederland bezat, met recht gerekend wierden!

INHOUD.

GODSDIENSTIGE GEZANGEN.

Aan God. . . . . *Bladz.* 3
Aan den Mensch. 11
De Voorzienigheid. . . . 19
De Onsterflijkheid. . . . 43
Lofzang der Schepping. . . . 54
Aan den Verlosser. 57

VADERLANDSCHE GEZANGEN.

De Ruiter. 65
Aan de Vrijheid. 73
Aan mijn Vaderland. . . . 85
Washington en Necker. . . . 96
Aan de Vijanden van Nederland. . . 105
Volks-Lied, (in den smaak van Tyrteus.) . 108

MENGELZANGEN.

De Vriendschap. 115
De Eer, (in den smaak van Haller.) . 127
Aan de Onschuld. 141
Aan eene Roos. 146
Aan Amintas. 148
Aan de Eenzaamheid. . . . 154

GEDICHTEN.

Lofdicht op de Ruiter. . . . 165
Karel de Vijfde, aan zijnen Zoon Philips den Tweeden, bij de Overdragt van de Regeeringe der Nederlanden. . . . 190

GODS-

GODSDIENSTIGE GEZANGEN.

Ach! hoe wensch ik om een nederiger hart en ſtouter gezang!

YOUNG.

Mr. RHIJNVIS FEITH.

[illegible], ad viv. delin. [illegible] Claessens, sculp.

Ach! hoe wensch ik om een nederiger hart en ſtouter gezang!

YOUNG.

Mr. RHIJNVIS FEITH.

Pelletier, ad viv. delin. — L. A. Claessens, sculp.

AAN

GOD.

o Gij, Beſlisſer van het lot
Van waerelden, die talloos ſchijnen!
JEHOVAH! onuitſpreeklijk God!
Ontzaglijk — zelfs voor Serafijnen!
Beginloos — eindeloos Verſchiet!
Onpeilbre Bron van eeuwig leven!
Die duizend duizend zonnen ziet
Als ſtof in 't maatloos ijdel zweeven —
Daar is haar ſaamgemengeld licht
Een ſchaduuw bij uw aangezicht!

 Dald

Duld dat een ſterveling uw' lof,
O Eeuwige! uit het ſtof doe rijzen,
Een mensch — zelf naauwlijks leevend ſtof!
Het eindloos Al beſtaa te prijzen;
Een flikkrend vonkje van beſtaan,
Naauw der gevoelloosheid onttoogen
Een droppel aan den oceäan
Der brooze wezens; in uwe oogen
Een kruipend wormpje, een weemlend niet —
Duld, God der goôn! mijn beevend lied!

Gij! die den Troon der eeuwen drukt,
De bliksems maakt tot lijfſtrawanten;
De bergen van hun pijlers rukt,
Om ze in het hart der zee te planten;
Gij ſpreekt! — de donkere afgrond leeft;
De hemel ſmelt; de waatren ſtijgen;
De hoofdſtof ſchudt; het aardrijk beeft;
Gij wenkt! — 't is ſtil — de orkaanen zwijgen;
Uw wijsheid is de wondre ſpil
Daar 't al op draait naar uwen wil.

Gij

Gij waart reeds eeuwig eer uw magt
't Heelal had aan een niet gehangen,
Eer de afgrond van den ouden nacht
Den flaauwften lichtftraal had ontvangen.
Niets was! — Gij waart, o God! alleen,
In 't ongefchapen licht gezeten;
Gij zaagt door tijd, en eeuwen heen,
Door tijd noch eeuwigheid gemeten.
Daar waart ge, u zelv' alleen gelijk,
De Troon, de Koning, en het Rijk!

Gij fpraakt: 'er zij! — en alles was!
Gij wilde! — en alles was ontwonden!
Ge omvatte Noord- en Zuider-äs,
De tijd bleef aan uw' wil verbonden.
Wat fchoonheid ooit het oog aanfchouwt,
Ze ontleende aan u haare eerfte glanfen;
Gij fchreeft uw' naam met ftroomend goud
Van zonnen, aan de azuuren transfen;
De fchorre donder werd uw ftem,
De orkaan gaf uw bevelen klem!

o Ziel! o Middenpunt! o Bron!
Van al wat is, of zal beginnen,
Van 't oeverzand, en van de zon,
Van wormen, en van Cherubinnen
Gróot, God! in 't ſtof, bij 't ſtroomend licht
Naauw zichtbaar voor de ſtervelingen!
Groot, God! in 't vlammend aangezicht
Der Englen, die uw' troon omringen!
Groot, — God! tot in de oneindigheid,
Het perk van uwe Majesteit!

De Tijd bezwijk'! Natuur verdwijn'!
De gloênde hoofdſtof worde ontbonden!
Gij zijt — Gij zult dezelfde zijn!
Gij ziet haare eerſte en laatſte ſtonden.
Wanneer uw adem 't woest getal
Der zonnen als een vonk zal dooven,
Door éénen ſchok 't verbaasd Heelal
Van orde, en evenwigt berooven,
o God! als alles zal vergaan
Mist gij geen ſtip van uw beſtaan!

Voelt

Voelt hier mijn kunst te naauw een perk,
Om u als Schepper aftemaalen,
Nog ſchiet uw heerlijk liefdewerk
Oneindig luisterrijker ſtraalen.
Ge ontwijkt, als eenig, 't ſterflijk oog,
Wie zoude u, als drieëenig, kennen?
Die kunde ſchuilt te diep, te hoog,
Wij drijven op te laage pennen.
Hier trekken uw volkomenheên
Heur ſtraalen tot een punt in één.

Ik zie op 't ſiddrend Golgotha
Rechtvaardigheid en Goedheid ſtrenglen;
Peillooze diepte van Genaê
Maakt van verdoemelingen Englen.
Wat wijsheid vond dit middel uit?
Wat Almagt deed geen' weêrſtand vreezen?
't Was de uwe, o God! — Hier ſuft, hier ſtuit
Het ſchranderst brein. — o Wonder Wezen!
De Schepping is bij dit beleid
De doodverf uwer Mogendheid.

Wat is, verheeven Opperheer!
De lof van al de ſtervelingen
Bij uwe Grootheid? bij uwe Eer,
Die tallooze Englen rustloos zingen?
Ik zwijg, en bid u knielend aan.
Hier misſen woorden, en gedachten:
Leert, Englen! mij de cither ſlaan
Voor uw' Monarch met englenkrachten,
Neen! neen! vervangt mijn beevend lied;
Men leert op aarde uw toonen niet.

Waar ben ik? — welk een reine glans
Houdt mijn verbeelding opgetoogen?
Rijst de aarde naar den hemeltrans?
Of naadren mij de ſtarreboogen?
Hoe davert Sions blijde top!
Hoe klateren de gloriepalmen!
De lof ſtijgt van de zonnen op
Tot voor den Troon. — Ik hoor de galmen
Van Engel, en van Serafijn —
o God! wat moet uw Hemel zijn!

„ Hal-

„ Halleluja! Halleluja!
„ o Heilig, heilig, heilig Vader!
„ Halleluja! Halleluja!
„ o Zoon! o Geest! o Levensäder!
„ Oneindigheid, en eeuwig licht
„ Is alles — alles, in uw Wezen!
„ Wij dekken, zwijmend, 't aangezicht:
„ Gij blijft, JEHOVAH! onvolpreezen.
„ Heelal! volg onze toonen na!
„ Halleluja! Halleluja"!

Ik volg!... daalt Englen!... Serafs daalt!
Leen, leen me, o zalig Koor! uw vleuglen;
Ik ijl!... Ik vlieg, van heil omstraald!
Geen dampkring zal mijn vlugt beteuglen,
Geen stof.... o dood! uw donkre nacht
Zal me als de dageraad verkwikken!
Waar zijt ge? ... Ik staar! ... De hemel wacht!
Rukt aan, o sleepende oogenblikken!
Geboortedag der eeuwigheid!
o Dag des doods! ...!.. beidt, Englen! beidt! ...

'k Zal in dat vlekloos hemelhof
Voor u, voor u! de reine ſnaaren,
o! Middenpunt van allen lof!
Met duizend duizend Englen paaren.
Daar zal uw Glans, uw Majesteit,
Uw Eer mij eindeloos verſlinden,
Om in uwe Algenoegzaamheid
Mij zelven eindloos weêrtevinden.
Gevoel!... Verrukking! — zalig lot!...
'k Bezwijk ... 'k verzink — 't Is alles God!

o Aarde! weemlend-ſtof! verdwijn —
Mijn Goël! Zuil van mijn vertrouwen!
'k Ben mensch! — 'k zal eens een Engel zijn!
'k Zal eens Gods aangezicht aanſchouwen!
o Schitterende Morgenſtond!
Wat heil wordt in uw' kring genooten?
Halleluja! wanneer mijn mond,
Voor de eindlooze eeuwigheid ontſlooten,
Ook daar nog ſtamerend belijdt,
JEHOVAH! — dat gij naamloos zijt!

1780

AAN

AAN DEN

MENSCH.

Verheeven Pronkſtuk van 't Heelal!
Onſterfelijk Gewrocht van 't eindloos Alvermogen!
Dat, onder 't onbegrensd getal
Der ſchepslen, op 't gebied kunt boogen;
ô Mensch! ... wat ſchemerend verſchiet!...
Ik zal uw' roem, uw grootheid, zingen;
Dan — midden in het vuur van mijn beſpiegelingen,
Verzink ik in mijn eigen Niet!

Door-

Doorluchtig Niet! geringe Kracht!
Verbaazend Samenſtel van tegenſtrijdigheden!
Hoe zal ik in dien donkren nacht,
Hoe kan ik u, o Mensch! ontleden?
Hier, zegeviert uw wijs beleid,
Daar, komt de dwaling u beſtormen;
Hier, ſtrekt uw weerloos vleesch tot ſpijs aan vuige wormen,
Daar, boeit uw vuist de onſterflijkheid!

Uw oog doorkruist de zilvren maan;
Uw brein bepaalt den loop van duizend hemelbollen,
En volgt de dwalers op hun baan,
Als ze om de gouden dagtoorts rollen.
Ge ontdekt den kerker van den ſtorm,
Het tuighuis van de donderklooten —
Dan – ijlings vindt ge u uit die hoogte neêrgeſtooten,
En ſuft voor 't maakſel van een' worm!

U-

Uwe onbeperkte hovaardij
Schoeit ftoute wieken aan uw roekloos denkvermogen;
Gij rukt het englenheir op zij',
En wandelt op de ftarreboogen;
Dan — daar uw geest 't Heelal ontvliedt,
En, opgevuld met trotsch vertrouwen,
Gods ongefchapen Troon poogt van nabij te aanfchouwen,
Daar kent ge, o Mensch! uzelven niet.

●

Wat is uw Rede, uw eêlfte fchat?
Te vaak een dwaallicht voor uw waggelende fchreden:
Hier, leidsvrouw op het deugdenpad,
Daar, vruchtbre bron van avrechtsheden.
De wellust lokt u op haar' fchoot,
Vertoont u lagchende tooneelen .....
De Deugd verdrijft dien fchijn - ftraks ziet gij haar gefpeelen,
't Berouw, de Wroeging, en den Dood.

Wat

Wat licht ooit sterflijk mensch ontving,
Uw ondoordringbaar hart blijft zijn gezicht ontweeken:
Uw hart, die wondre mengeling
Van halve deugden en gebreken. ——
Vrij — Slaaf van hoogheid en gezag;
Bewoogen — straks gevoelloos weder;
Fier, kruipend; stout, bevreesd; mild, gierig; wreed en tede[r]
Is 't zelfde hart op éénen dag!

De deugd en de ondeugd lagchen 't aan:
Gepijnigd door de keus, staaroogt ge op beider wegen: -
't Vermaak van blinkende euveldaên,
Of 't schoon der onschuld houdt u tegen. —
Gij kiest in 't eind' — nu wacht gij heul,
Dan, ach! gij derft de vergenoeging:
Kiest gij de deugd, wat strijd! het misdrijf, welk een wroegin[g]
De pligt of neiging blijft uw beul.

Poo[g]

Poogt vrij, door uw verguld venijn,
ò Circes voor de ziel (*)! die foltring te verpoozen. –
Hoe ſnel vervliegt uw zwijmelwijn!
Hoe ras verwelkt uw bed van roozen!
De Mensch, door uw gevlei bekoord,
Ontwaakt in 't eind' met weenende oogen.
o Vrijheid! vlieg hem bij: gij kunt zijn traanen droogen.
Al 't leed vloeit uit de driften voort!

Zij nadert .... welk een zegepraal!
Hij ziet zijn kluisters door haar hand van een gereeten:
In 't eind' – hij mag voor de eerſte maal,
Wat heil! zijn eigen meester heeten.
Helaas! – naauw vrij, na zo veel noods,
Doet hem op nieuw de kwijning lijden,
En in die kalme rust, na zulk een angſtig ſtrijden,
Vindt hij de beeltenis des doods.

Tij-

(*) De Driften.

Gij vielt — zijn liefde nam niet af!
ô Mensch! hier daagt uw heil: hier is uw ſtrijd volſtreeden:
Gods eigen Zoon droeg al uw ſtraf. —
Dwaal hier vrij in oneindigheden!
Die bron van enkle zaligheid,
ô Stervling! zag, gevoelde uw lijden;
Hij heeft voor uwe ziel, na dit kortſtondig ſtrijden,
De waare rustplaats toebereid.

Daar dreigt der Deugd geen ongeval:
Daar zal het oog zich aan de oneindigheid gewennen:
Daar zult gij 't ſtelſel van 't Heelal,
U - zelven — en uw' Maaker kennen!
Daar drukken 't ligchaam ſmart noch pijn:
Daar kan der ziel geen rampſpoed deeren:
Daar zal uw grootheid in volmaaktheid zich verkeeren:
Daar zult ge, o Mensch! gelukkig zijn!

1781.

DE

DE

VOORZIENIGHEID.

De Stormwind ſchudt den trotſchen Ceder;
  Een ſtarrenlooze Nacht gebiedt;
  De Donder rommelt in 't verſchiet,
En kaatst van berg- op berg-top neder;
  De noodkreet giert door Nederland;
Verwoesting waart in 't aaklig duister,
Haar vlammend oog dreigt dood en kluister,
  En 't bloed der Onſchuld verft haar hand.

Het Misdrijf zit ten troon verheeven,
En wedloopt ſtrafloos met de Hel;
De Deugd zucht in haar ſtille cel,
Of zwerft, van have en goed verdreeven. —
Duld, dat mijn ziel, waar alles ſchreit,
Waar alles nacht is en ellende,
De ſmachtende oogen tot U wende,
O eeuwige Voorzienigheid!

Ik weet het, onnaſpeurlijk Wezen!
Een digte wolk omhult uw' Troon,
En blindt den Seraf, hoe gewoon
Uw' Naam in 't blikſemlicht te lezen;
Ik weet het, dat mijn matte geest
Voor mindre glansſen weg moet zinken,
Daar 't wormpje, dat de nacht doet blinken,
Mij vaak een wonder is geweest.

Maar

Maar dit ook weet ik in mijn ſmarte,
Dit voel ik in den bangſten ſtrijd,
Dat Gij de beste Vader zijt,
Dat Gij geen dwangzucht eischt, maar 't harte;
Dat uit de digtſte duisternis
Het oog op uw Bewind mag ſchouwen,
En dat dit ongeveinsd vertrouwen
De zuil van alle deugden is.

•

Gedachte, die de ziel verengelt,
Die, ieder onbemerkbaar deel
Verbindende aan het groot Geheel,
Den Vlinder aan den Seraf ſtrengelt!
Neen! 't Aardrijk is geen woestenij,
Ik zwerf niet eenzaam en verſtooten,
'k Vinde overal mijn lotgenooten,
En God tot Leidsman aan mijn zij'!

Treed moedig door uw angstig leven,
o Lijder! die uw eenzaam pad
Zo vaak een doodsvalleie schat,
Zo graag aan 't graf uw stof zoudt geven;
Juicht uit uw' nacht tot God om hoog!
Uw rampen zijn uw beste zegen,
Gij klimt langs haar een grootheid tegen,
Nog onbereikbaar voor uw oog.

•

Hoe veilig zijn, o Deugd! uw schreden,
Hij, die het heir der Zonnen leidt;
Stelde eindelooze zaligheid
Tot grenspaal aan uw tegenheden;
Zijne Almagt waakt, waar woest geweld,
Waar dolk en vloek uw leger naadren,
Zij wenkt — en 't zijn gezwinde raadren
In 't heerlijk Plan, haar voorgesteld!

Al is uw Rots met nacht omtoogen,
Al zinkt uw voet op doornen neêr,
Al maakt de bliksem keer op keer
Een' afgrond zichtbaar voor uwe oogen; —
Gods Wijsheid koos uw rampen uit,
Zijn Goedheid zelve woog uw krachten,
Zijne Englen zijn uw Legerwachten —
Geen afgrond, die uw Zege stuit!

O Deugd! zoudt gij uw steenklip vreezen?
Wat golfslag aan haar voeten barnt,
Haar toppunt reikt aan 't vast gestarnt',
Daar hangt de Kroon, u toegeweezen.
Staar op haar vlekloos puikgesteent' —
Dat uitzicht moet u rotsen baanen.
Haar paarlen zijn die eigen traanen,
Die ge in het proefperk hebt geweend.

 Wie

Wie zijt gij, o Meêdogenlooze!
  Die op den hollen Oceäan
  De Noordstar wilt doen ondergaan,
Daar ik geheel mijn togt op kooze? —
  o Staak uw troostelooze leer!
Gij rooft mij, met den teêrsten Vader,
Mijn grootheid en mijn' moed te gader —
  En wat, wat geeft uw trots mij weêr?

Een blind Geval. — Mijn ziel, mijn wezen,
  Als werktuig, niet als doel, gevormd,
  En in den draaikolk neêrgestormd,
Moet in 't Heelal zijn' vijand vreezen.
  Ik ben een onbemerkbaar deel
Aan de eindelooze Wezens-keten,
En is mijn ramp niet aftemeten,
  Die ramp is noodig aan 't Geheel....

Ach,

Ach, Wreedaart! kan 't mijn ſmart verzachten,
Als ik van pijn en weedom krimp',
Dat mij uw tintlend oog beſchimp':
„ Uw lijden ſchenkt mij nieuwe krachten".
Is 't lot des Mijn-ſlaafs minder wreed;
Als hij, in 's aardrijks ſchoot verlooren,
Den doffen hamerſlag mag hooren,
Die kroonen voor Gedrochten ſmeed?

Zie vrolijk dan de vuurpoel wenken,
Mesſina! o zij baart geen wee;
Uw ſtof zal aan een verre Zee
Een nieuw, een vruchtbaar Eiland ſchenken.
o Belgen, die thans traanen ſtort;
Waarom zo diep ter neêrgezeegen?
Gij zinkt — juicht, juicht uw' afgrond tegen! —
Op dat Brittanje grooter word'.

Juich, Misdrijf! in uw blinkende orden!
De Deugd doolt in een woestenij,
Op dat uw pad een Eden zij;
Zij 's werktuig, gij zijt doel geworden.
o Deugd! dat dan uw rijk vrij kwijn',
Dat Dwaazen angstig voor u lijden;
Ik kan het Noodlot zelf bestrijden,
'k Zal monster, maar gelukkig zijn!

'k Zal u, mijn Vaderland! beminnen,
Zo lang uw goud mijn baatzucht boeit,
Uw purper in mijne oogen gloeit,
En ik bij uwen bloei kan winnen;
Maar eischt mijn grootheid ooit uw' val,
Dan zal ik, doof voor pligt en traanen,
Een' weg voor uw Verdelgers baanen,
En zeegnen wie u vloeken zal.

'k Zal, als een Maurits, voor u vechten;
Maar 'k zal den lauwer, dien ik won,
Niet, als een dwaaze Wasſinghton,
Om 't vrije hoofd des Burgers vlechten;
'k Zal met geen ſuffen Barneveld
Voor u den grijſen kop verliezen,
Waar ik, door 's Dwinglands zij' te kiezen,
Mij naast den zetel vind geſteld.

Dus bloeit mijn pad voor 't oog van roozen,
Maar 't angſtig hart krimpt weg van pijn...,
Dus zal ik groot voor Dwaazen zijn,
Maar ſchichtig voor mij zelven bloozen....
En dit, dit is uw ſchrandre leer?
Van haar ontvangt uw ziel haar waarde? —
Verhef haar tot de leer der Aarde,
En 't Menschdom heeft geen grootheid meer!

En

En zij, zij zou mijn' troost vervangen?
Mijn deugd en zielrust rooven? — Neen!
Uw hoop drijve op den wind daar heen,
Een Godheid waakt voor mijn belangen!
Gerust op de Almagt, die mij leidt,
Misken ik in mijn leed geen' Vader;
Dit leed brengt mij mijn grootheid nader,
En mijn verschiet is eeuwigheid.

o Veins voor 't oog u geen beminnaar
Der Deugd, die schaars hier zegeviert.
't Is glans, 't is magt, die 't Graauw bestiert...
Verwoest, verdelg! — maar blijf verwinnaar!
En dringt de wroeging tot u door,
Wees groot! durf ook haar wraakstem smooren.
't Zuchte alles om u heen! doe gij een' lofzang hooren,
En schup, wie u weêrspreekt, uit Raad en Tempelkoor.

De

De Deugd blijft u gerust weêrſtreeven,
Al raast een ſtaatsſtorm om haar hoofd.
Hij, die aan 't Godsbewind gelooft,
Is boven al uw magt verheeven!
Hij vreest hem, die zijn traanen ziet,
Wiens oog den grond kent van zijn harte,
Hij vreest dien God in vreugd en ſmarte,
Maar u en d'afgrond vreest hij niet.

Zijn deugd blijft deugd, hoe 't lot ook keere.
Deeze Aarde is voor zijn ziel te kleen;
Hij ſtaart, door tombe en grafkuil heên,
Naar 't perk van onverganglijke eere.
Dat vrij een blind geval in ſchijn
Hier deugden naar triumfen weege,
Daar zal zijn Neêrlaag eeuwig Zege,
Uw Zege ſtoorloos Neêrlaag zijn!..

Maar

Maar ligt, ligt zal mijn ſtil genoegen
In luister winnen bij uw leer,
Ligt daauwt zij zielrust op mij neêr,
Waar laager rampen om mij zwoegen;
Ligt zal ik in een kleener kring
Door haar een rijker troost verwerven,
Als ik een aardsch genot moet derven,
Daar eenmaal heel mijn ziel aan hing?

Kom, treed met mij dit Kerkhof binnen —
De maan beſchijnt daar ginds een graf —
Daal met mij op zijn zooden af,
En leer mij daar uw ſtelſel minnen!
'k Had eens een tedere Echtvriendin,
Een drietal kindren om mijn treden;
Met hun was de Aarde mij een Eden —
Dit Graf zwolg al mijn blijdſchap in!

Daar ſtond ik aan zijn ſtille boorden —
'k *Zag* roerloos in zijn' nacht ter neêr —
Mijn oog bezat geen traanen meer,
Mijn borst geen' zucht, mijn ſmart geen woorden.
Mijn ziel doolde in een bar verſchiet;
De hoop zelfs had mijn hart begeven,
En ik. — ik was gedoemd te leeven
Bij 't graf, dat thans uw oog hier ziet.

●

o Schenk mij nu aan de Aarde weder!
Dat zij nog eenmaal voor mij bloei',
Natuur nog eens mijn borst ontgloei',
De Maan nog eens dit hart verteder'! —
Dit ſmachtend hart!... Maar hoe! — gij ſchreit?
o Spreek — dat mij uw taal verkwikke!
Dat ik nog eens ten Hemel blikke,
En juiche in mijne aanwezigheid!

Ook hier geen troost, die 't hart kan ſtreelen!
Ook hier een woest, gedrochtlijk Al,
Dat mij ten prooi laat aan 't geval,
En 't heil verzwelgt van al zijn deelen!
Verzacht zijn wreede bloei mijn wond?
Ach! zou ik min rampzalig wezen,
Schoon Zonnen uit mijn ramp verreezen,
Maar ik bij geene Doris vond?

Ja, eens, eens was mijn ziel, zo blijde,
Zo onbepaald, in kalmte en ſtorm,
Verzusterd aan den kleenſten worm —
Maar 't was alleen aan Doris zijde!
Ach, nu mijn hart haar nergens ziet,
Is alles aan dit hart onttoogen —
Zij was de Schepping in mijne oogen,
En buiten haar gevoelde ik niet!

Bar-

Barbaar! zijn duizend hemelbollen,
Zijn Zonnen, die geen eeuwſtroom bluscht,
Die, van hun aanzijn onbewust,
Langs 't afgebakend dwangſpoor rollen,
Bij 't kleenſte Mugje, dat 'er ſnort,
Dat voelt, geniet en lijdt, te ſchatten? —
En gij, gij kunt een Plan bevatten,
Waarin de Mensch vergeten wordt?

Dan heeft een onbekend vermogen;
Geen Vader, o gewis geen God!
Mijn ſtof voor een afgrijslijk lot
Aan 't Niet, aan 't vreedzaam Niet onttogen;
Dan heeft de wreedſte Dwingeland,
Zich zalig voelende in mijn ſmarte,
Dit teêr gevoel, dit ſmachtend harte,
Ten vloek in deeze borst geplant!

Dan moet mijn hart uw lot benijden,
o Nachtviooltje! dat hier bloeit,
Door 's Hemels koelen daauw besproeid;
Ge ontluikt en sterft — en kent geen lijden.
Geen moeder juicht wanneer gij wordt;
Geen Gade mist u aan den morgen,
En de eigen daauw blijft voor u zorgen,
Schoon 't bloempjen aan uw zijde dort!

o Gij, die, boven stof en zinnen,
Een hart in uwen boezem voelt,
Waarin die vonk der Godheid woelt,
Die eens en eeuwig doet beminnen! —
Smoor 't wreed gevoel van uw waardij;
Verheven ziel, zo groot als teder!
Zink uit uw wolk in 't stof ter neder,
Dat daar uw lof vervloeking zij!

Hoe dwaas verheft gé u op een' zegen,
Die 't graf voor al uw blijdſchap boort!
Natuur bragt u tot Martlaar voort,
En de Elementen zijn u tegen!
De Vriendſchap wordt u hellepijn;
Gij kent ze, om zonder vriend te ſterven —
De Liefde — om bij een graf te zwerven,
En daar uw eigen beul te zijn!

U, Ziel van klei! u was ze een moeder,
U, die als 't vee daar heenen leeft,
Te kleen voor 't leed, dat om u zweeft,
En vol genot bij ſtal en voeder —
De dood werpt nooit uw heil ter neêr;
Uw ramp komt nooit aan 't Al te ſtade;
En derft uw hart een teedre Gade,
Dat hart vindt ligt een Gade weêr!

Neen, 'k voel hier al mijn grootheid krenken,
De Menschheid diep in 't ſtof vertreên —
Uw God is voor mijn ziel te kleen,
Zij kan een hooger Godheid denken;
Een God, die een volmaakt Geheel
In 't eeuwig Plan van ſtoorlooze orden
Met d'eigen liefdeblik doet worden,
Die 't heil volmaakt van ieder deel.

Een God, die al zijn ſchepſlen kende,
Eer nog zijn wenk aan 't Niet beval,
En in het maateloos Heelal
Geen kluit bezielde tot ellende;
Die nooit een brandend zuchtje ſchiep,
Of 't zuchtjen aan 't genot verwantte,
En waar hij 't ſmachtend Roosje plantte
Ook d'avond om te daauwen riep.

Hij bleef mijn troost, toen alles zwichtte! —
  Zijn liefde hoorde mijn geween,
  Daar ſchoot een heilſtraal om mij heen,
Die mij den donkren nacht verlichtte.
  Ik zag een eindeloos verſchiet
Van onbekende zaligheden; ——
De tijd was aan mijn oog ontgleeden,
  Het ſtof was mijn beſtemming niet.

Daar blonk natuur met nieuwen luister,
  En 't roosje had geen doornen meer;
  Daar ſloeg de holle golfſlag neêr,
En 't graf verloor zijn aaklig duister.
  Daar ruischte een koeltje, alom verſpreid,
En 'k voelde heel mijn ziel verkwikken:
„ De Zaaitijd duurt ſlechts oogenblikken,
  „ De dag des Oogsts eene eeuwigheid!"

Mijn hart voelt meer dan ooit de waarde
 Der beste, der geliefdſte Gaê —
 Het ſnakt haar vaak al hijgend na,
Maar 't wenscht haar niet te rug op aarde.
 Zij kwijnde vroeg ten leven in,
En daar, ook daar, blijft zij mij minnen. —
De Zalige is de Haven binnen
 Die ik met ſtorm en onweêr win!

Mijn Kroost ontzonk mijn teedre zorgen,
 Maar 't zonk in d'open arm van God,
 Daar is het, eindloos boven 't lot,
Voor Misdrijf en Ellend geborgen.
 o Kleene Pelgrims! keert niet, keert!
Niets ſterflijks kan uw heil vermeêren —
De Hemel zal u juichend leeren,
 Wat de Aarde niet dan ſchreiend leert!

Nu vinde ik wellust in mijn ſmarte;
Mijn oog, dat bij geen graf meer ſchreit,
Staart vrolijk op de onſterflijkheid,
En alles rust weêr op mijn harte.
'k Vinde eens mijn Gaê, maar grooter, weêr;
Mijn Kroost, maar boven 't ſtof verheeven;
'k Zal met hun door de ſchepping zweeven,
En dood en grafkuil zijn niet meer!

Zie daar een troost, die 't hart blijft ſtreelen,
Waar ramp op ramp de Menschheid treft;
Een uitzicht, dat de ziel verheft,
En Englen in het ſtof kan teelen. —
Die noordſtar kent geen ondergaan;
Zij blijft der Deugd in de oogen blinken,
Waar Waerelden in 't Niet verzinken,
En Zonnen dooven op heur baan.

Ja, Gij! Gij blijft mijn' moed verfterken;
  Gij, naamloos, onuitfpreeklijk God!
  Op uwe Goedheid zonk mijn lot,
Erbarmer over al uw werken!
  Erbarmer, boven angst en ftrijd,
Erbarmer, boven fchuld en traagen,
Erbarmer op uw' donderwagen,
  Erbarmer, langer dan de tijd!

Gij, Bron van heil, Gij, God des levens,
  Naar wien dit fmachtend harte hijgt! —
  Zij denkt u deeze ziel, en ftijgt —
Zij voelt u, en is zalig tevens! — —
  Gij fchiept haar, Eindelooze! Gij!
Ach! zou zij haar' beftemming vreezen? —
Hoe donker ook de nacht moog wezen,
  Zij voelt toch dat ze uw Beeldtnis zij!

Ligt

Ligt moet de ſtorm nog rotſen breken, —
  Ligt zal nog menig bittre traan,
  Eer hier mijn taak is afgedaan,
Mijn dor, mijn eenzaam pad doorweeken.....
  Maar o! mijn voet ſtapt moedig voort;
Hij haast naar de eindpaal met vertrouwen,
Zo lang mijn oog tot U durft ſchouwen,
  Zo lang de Deugd mijn hart bekoort,

Dat ſlechts mijn ziel haar nooit verzaake,
  Dat zij, door haare hand geleid,
  Hier rijpe voor de onſterflijkheid,
Hier 't wit van haare wording raake!——
  Ach! zou de voorſpoed, vaak haar graf! —
Ooit voor mijn hart haar' glans vermindren.....
Dan ſmeek ik 't erfdeel van uw kindren,
  Verbeterende rampen af!

Zo moog aan d'avond van mijn leven,
Als duisternis mijn oog bedekt,
Het doodzweet van mijn wangen lekt,
De zielrust om mijn ſponde zweeven!
Zo zij mijn laatſte levensvonk,
De zucht, daar ik uw' Troon meê nader,
Een dankbre zucht tot u, mijn Vader!
Dat mij uw wenk het aanzijn ſchonk!

1789.

DE

ONSTERFLIJKHEID.

Hier in dit eenzaam rotsgewelf,
Aan d'oever van de zee, het ſterflijk oog ontweeken,
Zal ik, verlooren in mij zelv',
Mijn hoop aan hooger heil ontſteken. —
O Rots! aan wier bemosten voet
Mijn boezem menigwerf een teedre kalmte ontmoet;
O Zee! waarop mij oog met wellust vaak mogt ſtaaren —
Aandoenlijk, grootsch Tooneel! dàt ſoms mijn ſmart verpoost,
Op nieuw zijt ge al mijn lust! — geſlingerd als de baaren,
Hijgt, ſnakt mijn ziel naar kalmte en troost.

Hoe

Hoe zwart een Nacht! — Geen ſtar verſpreidt,
Geen enkle ſtar, haar licht in deeze ſombre dreeven —
o Welk eene aaklige eenzaamheid!
Wat diepe ſtilte heeft me omgeven!
Natuur zwijgt treurig ſtil; 't Heelal rust in haar' ſchoot —
o Rust! o beeldtnis van den dood!
Hoe moet de ſtilte zijn, de rust vol ijslijkheden
Des grafs, waarin mijn oog van hier reeds beevend ziet?
't Bereikt ligt in 't verſchiet mijn eind — maar in 't voorleden
Helaas! mijn jongſte tijdſtip niet.

Te bang verſchiet! dees donkre nacht
Maalt mij uw ſchaduwbeeld, zwart, aaklig zwart, voor de oogen,
Ik ſidder!... Mijn verbeeldingskracht
Word ijlings wieken aangetoogen;
Zij vliegt het ſomber rijk des Doods, Gods akker, rond;
Staart — daalt, omhelst den kouden grond,
En kust in ieder ſtofje een' bloedverwant, een' broeder;
In ieder grasje een' vriend, een' lotgenoot weleer.
Dees bloem dacht, voelde als ik — wij hadden ééne moeder,
En de eigen maagſchap wacht ons wêer.

Ver-

Verzonken in mijn nietig lot,
Hoor ik, daar ſchrik en angst mij 't hair te berge jaagen,
De wormen aan het overſchot
Der menſchelijke grootheid knaagen —
Ach! aan wat foltering geeft dit mijn ziel ten doel,
Mijn ziel, thans bloot voor 't hoogst gevoel!
Wie heeft haare afkomst zo bedrieglijk uitgemeten?
Ben ik, verachtlijk Niet! der ſchepſlen heer en lof?
Een gouden ſchakel aan die eindelooze keten?
Een ſtraal der Godheid in het ſtof?

●

Ach! onder zo veel leeds gebukt,
Misgunt u, ſtille Klei! mijn ziel uw vreedzaame orden
Ach! waarom mij dier rust ontrukt?
Gedoemd, gevloekt om mensch te worden?
Waarom een kluit beſtraald, gezegend tot den nacht?
Een' Zoon der ſmarten voortgebragt?
Waarom een ſtofje uw licht, die wreede gift! gegeven,
Toen 't, in 't gevoelloos rijk verſpreid,
Onmerkbaar wemelde aan den oever van dit leven?
o Bron van liefde en zaligheid!

Was

Was 't om den fcherpften pijl der fmart
Van uw' geduchten boog door merg en pees te jaagen;
Dat ik een teêrgevoelig hart,
Het merk der Menschheid, om moest draagen?
Greep mij 't geheugen aan; flechts om in leed en pijn
Den troost des tijds ontrukt te zijn?
Moest eerst door 't bang verlies van Gade, Kroost, en Vrinden,
Geen droppel ovrig zijn in deeze traanenbron,
Eer mij de hand des Doods op nieuw aan 't ftof zou binden,
Als ik niet meer gevoelen kon?

Spoei aan dan, mededogend uur!
Waarin mijn oor voor 't laatst de ftem der fmart zal hooren;
Verhaast de werking der Natuur,
Zo traag voor 't ledig hart, dat alles heeft verlooren.
Hoe vrolijk lagcht mijn oog uit zulk een woeste orkaan,
o Moederaarde! uw fchuilplaats aan;
Hoe koestrend zal uw fchoot mijn matte leden dekken!
Voor 't laatst begeert mijn hart, en 't is — zijn jongfte fnik.
Mijn ftof zal u ten keen voor nieuwe Wezens ftrekken,
Die min rampzalig zijn dan ik.

Maar

Maar hoe? — Zou dit verachtlijk lot
De Kroon der Schepping, mij, den eedlen Mensch! verwachten?
Vernietiging van 't Beeld van God! —
Verzinkt, Godlasterlijke klagten! —
Mijn ziel... die zuivre glans, die wondre onſtofflijkheid,
Die 't leem tot Englen toebereidt,
En, zelfs in 't vleesch geboeid, iets Godlijks blijft vertoonen —
Hangt ze ook van 't wuft geval des broozen ſtofklomps af?
Kan de onbezuisde Tijd de hooge Reden hoonen?
Delft ook 't verderf voor haar een graf?

•

Wat wil die hoop, die, onvoldaan,
Zelfs midden in 't geluk begeert, en blijft begeeren?
Klopt ze ook met zucht op zucht bij 't hoogſte goed ſlechts aan,
Om onvoldaan te rug te keeren?
Vermoordt ze om niet ons heil? Is 't vruchtloos dat ze hijgt
Naar 't vol genot, dat eindloos ſtijgt?
't Zou vruchtloos zijn?.. Maar neen!.. dat wonderbaar vermogen
De Reden — deeze Hoop — gewis... 't is meer dan ſchijn!...
Mijn ziel!... wat ſcheemrend licht ſtraalt ijlings in mijne oogen!
O Ja! ik zal onſterflijk zijn!

Ik

Ik zal — God ſpreekt; 't is dag, ik ben 't!
Wijk, wreede twijffling! die mijn hart zo angſtig griefde;
Het juicht, nu 't u, mijn Goël! kent,
U, rijke, rijke, rijke Liefde!
Verbaazende ommekeer! in welk een eedler licht
Vertoont gij de aarde aan mijn gezicht!
Ik zie, 'k zie, diep in 't ſtof geboogen voor uw roede,
Hoe deeze, in 't zeedlijk kwaad verzonken, woestenij
Van alle Waerelden, die 't hoogst Verſtand bevroedde,
U, Opperwijsheid! 't waardigst zij!

Gij rampen! ondermaanſche ſmart!
Onmerkbaar deel in 't ſtip des tijds, komt, treedt vrij nader —
Vriendinnen van mijn wanklend hart!
Slagſchaduuw van mijn ſchuld! 'k herken in u mijn' Vader.
Gij, Krachtherſteller voor een' eeuwgen morgenſtond!
Sints hooger magt uw magt verſlond,
Beminnelijke Dood! zou mij uw komst vervaaren?
Hoe zwart een rustvertrek me uw gaapende afgrond bied,
'k Genaak zo kalm uw' nacht, als ik met juichend ſtaaren
Het graf der beste Moeder zie.

Ja!

Ja! kil, betraand, omarmd Gesteent'!
'k Zocht vaak op u een' weg voor 't stikkend hart te baanen;
Maar nu — zo nu mijn oog nog weent,
't Is wellust, o 't zijn Englentraanen!
Hoe rijk, hoe schoon een' glans verspreidt
De Heilzon der Onsterflijkheid!
De nacht des Doods verdwijnt, zijn vaale schimmen wijken –
Een straal van godlijk Licht daalt in uw' afgrond neêr. —
Ik vinde u — groote God! mijn kracht, mijn hart bezwijken!
Mijn Moeder! — 'k vinde u eeuwig weêr!

o Eeuwigheid! — Gij vreeslijk Meir!
Niet jong, toen alles werd; niet oud, als 't zal verdwijnen!
Wat is bij u de glans van 't schittrend starrenheir?
Een Roos, die de eigen dag ontluiken doet en kwijnen. —
'k Voeg vruchtloos eeuw bij eeuw; 'k oogst tijd bij tijden in,
Maar vinde uw eindpaal noch begin —
'k Zie de Englen, op Gods wenk, ter jongste maaijing glooren,
Wijl reeds de laatste Zon haar laatste straalen schiet;
Maar tast mijne eindigheid ook daar, bedwelmd, verlooren,
In 't eigen eindeloos verschiet.

Gij meet dat perk, o Majesteit!
In u is, boven 't lot van toekomst of voorleden,
Een enkel heden — eeuwigheid,
En de eeuwigheid het rijk der tegenwoordigheden.
Wie denkt, Oneindigheid! uw wonder Wezen na?
't Is nacht, waar ik hier de oogen slaa —
'k Gevoel, o God! 'k gevoel al de ijdelheid dier poging.
't Heelal ontzinkt mijn oog — uw Liefde blijft mij bij!
Gij schonkt aan 't stof uw Beeld – Zijn heil was uw beooging –
Een heil, dat eeuwig was als gij!

'k Verzink in enkle zalighe'en —
Gewiekte, heilge dank doet hart en boezem rijzen —
Aanbidding stroomt door al mijn le'en!
Maar kan mijn mond u waardig prijzen?
o Neen! — dat spheer bij spheer uw' lof vereenigd zing',
Al 't Englenheir de snaaren dwing',
Hun Lied stijge eindloos op! — maar gij blijft onvolpreezen.
Ontfermer! zie dees traan, die 't zwellend harte plengt —
Mogt die liefdetraan bij u, mijn lofzang wezen,
Die traan, met Jesus bloed gemengd!

Wat 's

Wat's dit! — gevoel? — verbeelding? — Neen!
Mijne oogen zien! – Een Licht verzwelgt op eens het duister –
Wat zichtbre Godheid wordt hier juichend aangebeên?
Wat heir ontleent van hem zijn' luister? —
Ik zwijm van vreugd! —wat heil! — verwachting! blij verſchiet!
Ja, kloppend hart! geniet, geniet!
Dit pad — o God! dit pad — is ook voor mij ontſlooten?
Die wellust — dat genot is ook voor mij bereid? —
'k Herken, o ja! 'k herken de zaalge Deelgenooten
Der zegenrijke Onſterflijkheid!

●

Hier is Jehovah zelf hun licht —
Zijne Algenoegzaamheid de ſpringbron van hun leven;
Hun Troon op de eeuwigheid geſticht —
Hoe hoog — hoe zwijmlend hoog verheeven?
Wat zang! wat harmonij! wat blij triumfgeſchal! —
Waar ben ik? — waar het traanendal? ——
Hier drijft in 't peilloos diep het ruim verblijf der zonnen,
Gelijk de middernacht, zwart, ſtraalloos in het oog —
Hoe! is de Onſterflijkheid ook reeds voor mij begonnen?
Wat ſterveling klom ooit zo hoog!

Daar rijst het eeuwig Hallel weêr —
Gods wellust doet op nieuw het vlekloos aanſchijn blinken:
Elk werpt zijn kroon voor Jeſus neêr;
'k Hoor niets, dan Goël! Goël! klinken.
o Duizend duizenden! o zaligen! — ik ſtaar.....
Vergeefs! — 'k verlies mij — welk een ſchaar! —
Tel, Wijsgeer! tel dit heir: laat ſtoorloos u verzellen
Het oog eens Engels in het uitgebreidst verſchiet —
Gij moogt het zand der Zee, 't getal der Zonnen tellen,
Maar Gods ontferming telt gij niet!

o Grootheid! — diepte van Genaê!
Hoe ſchoon een Morgenſtond, na't zachtst, na't kalmst ontſlaapen!
Gij, Seraf! blinkende Eloa!
Groot — groot voor al wat is geſchaapen!
Toen gij, waar de eeuwigheid den troon der troonen ſchraagt,
Gods Zoon — voor 't eerst — op eenmaal zaagt,
Stondt ge in verrukking — zaagt hem weder — opgetoogen! —
Een ſiddrende eerbied trof op eenmaal uw gemoed —
De glans der Godheid ſtraalde op eenmaal uit zijne oogen,
Straks zonkt, verzonkt gij in dien gloed.

Wij

Wij — minder dan 't verachtst gewormt',
Wier talrijkst kroost in 't ſtof, in 't nietig ſtof, kan leeven -
Wij — in 't oorſpronglijk ſchoon misvormd —
Wij — zien dat aanſchijn zonder beeven!
Uw God is onze Vriend! - ons vleesch, dien ge eindloos prijst!
Daalt, Englen! daalt! de Menschheid rijst —
Ziet, ziet, verbaasd, het leem een deel der Godheid worden -
Dien mond, die 't leven blies in u - gekuscht door 't ſtof -
Ontvangt, Aartsengelen! op aarde ons in uwe orden!
Daag, Eeuwigheid! voor onzen lof!

1782.

LOFZANG

DER

SCHEPPING.

De Schepping wijdt aan U, o nooit begonnen,
o Naamloos God! haar dankbaar Lied;
Maar de eindelooze lof van waerelden en zonnen
Bereikt uw grootheid niet!

Toch ziet uw oog op al uw werken neder,
Gelijk het oog eens Vaders doet;
Neen! als een Moeder op het Wichtje, dat ze teder
Aan 't gloeiend harte voedt.

De

De lofzang der Natuur gaat niet verlooren
Voor U, o Oppermajesteit!
Oneindige! gij wilt het gonzend mugje hooren,
Dat uwen roem verbreidt!

De Seraf gloeit voor U — Gij vangt zijn toonen,
En duldt het Wormpje, dat U prijst,
Dat uit de waereldbol, waarin zijn maagen woonen,
Het stofje, U dank bewijst.

De Noodstorm huilt uw' lof; de Donders melden
Uw kracht, die rotsen nederstort;
En 't zuizend koeltje blaast uw goedheid door de velden,
Wanneer het Lente wordt.

Het fteile Dennenwoud verheft de toppen,
En ruischt uw' grooten Naam ter eer;
Het Nachtvioeltje juicht, en plengt de koele droppen
Des daauws wellustig neêr.

't Zingt al uw' lof; maar fchoon zij allen zweegen,
Hoe nietig waar, o God! die fchijn!
Hun ftil geluk verried, dat de Oorfprong van dien zegen
De Oneindige moet zijn!

1784.

AAN

AAN DEN

VERLOSSER.

Door liefde en dankbaarheid gedreeven,
  Beeft lier en ſpeelſtift in mijn hand,
Daar zij, bedwelmd door eeuwig leven,
  Verloſſer! U de ſnaaren ſpant. —
o Durft een Zoon des ſtofs zijn ſnaaren,
Aan 't gloeiend lied der Englen paaren,
  Zich mengen in de harmonij,
Daar Zonnen, op uw' wenk ontſtooken,
Den Oorſprong van heur' glans meê rooken,
  En melden, dat hij eindloos zij?

Hij durft! — Die eigen hooge klanken,
  Die ſtoorloos door de heemlen gaan,
Die Spheer bij Spheer, bij 't gloeiend danken,
  Van Pool tot Pool te rugge ſlaan;
Dat eigen koormuzijk meldt tevens,
Hoe Gij, hun God, de God des levens,
  Die heel hun aanzijn rustloos viert;
Op 't ſtof des doods zijt neêrgekomen,
Mijn vleesch en bloed hebt aangenomen,
  Een mensch, een nietig ſtervling wierd!

●

Mijn God, mijn Broeder en mijn Koning!
  Voor U zink ik in 't ſtof ter neêr,
't Onreine ſtof — mijn donkre wooning;
  Maar uwe wooning ook weleer!
Uw liefde maakt geheel mijn waarde,
Zij was het, die mijn Citer ſmaarde,
  Hoe zeer ik in dees' Kerker kwijn';
Zij zal den toon eens Worms gedoogen,
Die, drijvende op uw Alvermogen,
  Voor U een Seraf wenscht te zijn.

Juich,

Juich, Schepping! juich, hef lofgezangen
Tot eer van uw' Herfteller aan;
Uw' nacht zal fchooner Zon vervangen,
Dan Eden ooit zag ondergaan!
Zie, zie aan wolkenlooze kimmen
Een eindelooze Morgen klimmen,
Door de Onfchuld en de Deugd geleid —
Natuur lagcht vrolijk allerwegen
De wapperende Lente tegen
In Paradijfche eenftemmigheid!

●

Juich, Aarde! zie uw verfte paalen
Met nieuwe jeugd en bloei bekroond.
De Vrede daauwt weêr in uw dalen,
Bij 't zacht gezuis, daar God in woont.
Dat vrij bij zo veel flonkerbollen,
Als door de onmeetbre ruimte rollen,
Uw kloot een dwarlend ftofje fchijn',
Triumf! gij mogt uw' Schepper draagen,
En zult aan zijnen Zegewagen
't Verhevenst ftip der Schepping zijn!

Gij,

Gij, Rotsen! uit wier donkre holen
De Nachtuil over heiden huilt;
Valleien, voor de Zon verschoolen,
Waarin de Distel eenzaam schuilt!
Woestijnen, voor de teedre zorgen
Van Gods Voorzienigheid verborgen!
Dat vrij uw grond sinds eeuwen kwijn',
Juicht uit uw' nacht met dankbre toonen;
Eens zal de Deugd 't Heelal bewoonen,
En gij, gij zult een Eden zijn!

o Gij, der grootheid jongste Perken!
Gij Velden der verganglijkheid,
Waar eindelooze Nacht de vlerken
Al zwijgend over Volkren spreidt! —
Hoort, hoort den Wind des levens ruischen,
En door den dunnen grashalm bruischen;
De dag boort in uw donker dal.
Juich, Akker Gods! uw zaad zal groeien,
En voor de groote Lente bloeien,
Die de Eeuwigheid vervullen zal!

Val,

Val, Menschdom! val voor Jesus neder.
  Juich knielend uw' Verlosser aan!
Door Hem vondt gij uw' luister weder,
  Zijn Liefde ontsloot uw gloriebaan!
Aanbid in Hem uw kroon, uw sterkte,
Den Redder, die uw heil bewerkte,
  Een heil, dat aan 't Oneindig raakt;
Dat Serafs doemt tot laager kringen,
En u, van schaamle stervelingen,
  Tot Gods Natuurgenooten maakt!

●

Reeds zonk een nacht van eeuwig treuren
  Van naamloos, hooploos zielsgekwel,
Bij 't kraaken van des Afgronds deuren,
  Bij 't hoonend lagchen van de Hel —
Reeds zag 't Heelal den Rechter naadren;
De Donders brulden om zijn raadren;
  Een Hemel sloeg u hooploos gaê;
Het flikkrend zwaard eischte eeuwig sneeven,
Of een onschuldig, godlijk leven —
  En Jesus stierf op Golgotha!

Mijn God, mijn Broeder en mijn Koning!
　Voor U zink ik in 't ſtof ter neêr,
't Onreine ſtof — mijn donkre wooning;
　Maar uwe wooning ook weleer!
Uw Liefde — mijn geheele waarde!
Uw Liefde — die mijn Citer ſnaarde,
　Vergeef' den Worm zijn lofgezang!
Zijn boezem hijgt, zijn traanen leeken;
Och, dat die liefdetraanen ſpreken,
　Tot hen een hooger Lied vervang'!

VADERLANDSCHE GEZANGEN.

DE

RUITER.

Wie is die Stervling, op wiens ſchoudren
Een Volk zijn' roem vertrouwt? — die Held,
Die, voor een lange rij van Oudren
Zijn Deugden en Triumfen telt?
Die, eer een jaarkring is geſlooten,
Vereende Koninglijke Vlooten
Tot driemaal met een' wenk bedwingt,
En, in het barnen der gevaaren,
Den ijsren Scepter van de baaren
Aan 't ſiddrend Albion ontwringt?

De grootheid baant hem nieuwe wegen.
  De zege licht zijn kielen voor.
Wat woedend noodlot hem bejegen',
  Hij breekt 'er met zijn donders door.
De fierheid blikkert op zijn wezen;
De moed is uit zijn oog te lezen;
  Rechtvaardigheid bestiert zijn daên. —
Een Vaderland verheft zijn waarde,
En 't onherbergzaamst oord der aarde
  Vangt op zijn' naam een' lofzang aan.

●

Hier rijst een Troon op zijn bevelen,
  En schijnt op de eeuwigheid gegrond;
Daar zwijmelt voor zijn Zee-kasteelen
  Een Zetel, die op rotsen stond. ——
Europaas Scepter-voerers staaven
Zijn' roem met vorstelijke gaven,
  En oogsten van hun giften eer —
En de Afrikaansche plunder-stranden
Zien in den Held een Godheid landen,
  En knielen voor zijn grootheid neêr.

De Zee, die, onder 't grootsch bedwingen,
Hem haaren eerbied waardig ſchat,
Omvat zijn' roem met de eigen kringen
Daar zij den Aardkloot mede omvat. —
De Waarheid durft zijn' lof vermelden,
Zij heeft aan 't hoofd der waare Helden
Zijn' naam voor de Eeuwigheid geboekt.
En de eigen naam vertoont den ſtempel
Der Deugd, die in haar' achtbren Tempel
Vergeefs een eedler ſtervling zoekt.

•

o Vaderland, te recht vermeten
In zee bij zee op uw gebied!
Zoudt gij uw' grootſten Held vergeten?
Noemt reeds uw hart de Ruiter niet? —
o Ja, ik zie uw traanen vloeien ———
De paarlen, die zijne asch beſproeien,
Getuigen wat hij heeft verricht. —
o Dankbre Belg! die eedle ſmarte,
Die ſtomme taal van 't zwellend harte,
Verdooft het klinkendst lofgedicht!

Met recht verheft ge u op zijn' luister —
Doorzoek vrij 's Waerelds Heldenrij,
Bij hem wordt Griek en Romer duister,
Gij vindt geen' Held zo groot als hij! —
Geen' Held, die voor zijn Landgenooten
Zijn bloed zo heerlijk heeft vergooten —
Geen' Held zo rijk in eertropheên —
Geen' Held, die voor uw Vlag kon beeven,
Waar hem zijn eigen roemrijk leven
Geen enkle poging waardig scheen.

Zo ooit de trotsche stem der Volken
Uw magt beschimpt, uw krijgsdeugd hoont —
De Nijd herzinkt in 's afgronds kolken,
Wanneer gij de asch van Ruiter toont —
Van Ruiter, wien de Belg kon teelen,
Die in het oog van Waereld-deelen
Een God geleek in menschenschijn —
Van Ruiter, die, op duizend paden,
Getoond heeft in ontelbre daaden,
Hoe groot een Batavier kan zijn!

Die

Dat andren Cesars tombe sieren —
Ik staar zijn grootheid aan, en ween —
'k Bewonder in zijn zegevieren
De blindheid van 't geluk alleen.
't Geluk in de uitkomst, hier beneden
Door 't blinde Menschdom aangebeden,
Vormt dikwerf den Veroveraar —
't Geluk, dat snoodaarts durft beloonen,
Dat op schavotten voert of troonen,
Den Held maakt of den Moordenaar.

Neen! hooger klimt de Ruiters waarde,
't Geluk heeft nooit zijn taak verricht —
Hij is zijn roem, aan 't eind' der aarde,
Zich zelv', alleen zich zelv', verpligt.
Geen afkomst kon hem aan doen hangen,
Geen goud de plaats van deugd vervangen —
Met niets, dan met zijn' moed bedeeld,
Heeft Ruiter 't hachlijkst spoor gekoozen,
Zichzelv' geschaapen, 't goud doen bloozen,
En d'adel uit zijn deugd geteeld.

Van hier die kracht, hem bij gebleeven,
Waar minder ſtervling 't Noodlot vreest —
De Deugd is boven 't lot verheeven,
Zij blinkt in wrangen onſpoed 't meest.
Een Marius, beroofd van vrinden,
Carthago! op uw puin te vinden,
Heeft meêr, dat mijn bewondring roert,
Dan Marius, in blijder uuren,
Door Romes ſchaterende muuren
Op een Triumfkar omgevoerd.

•

Zo moest de nood den Held verrijken
Hoe fel een ſtorm zijn kiel beſtreê —
De ontſtoken Zee zag Ruiter wijken,
Maar heel zijn roem week met hem meê —
De vijand twijffelt, of zijn zegen
Zo grootsch een Neêrlaag op kan weegen,
En hoort, dat hem 't Heelal verlaat —
Zo wijkt de Donder in den hoogen,
Maar blijft de ſtem van 't Alvermogen,
Die woud en rots te morſel ſlaat.

o Heer.

o Heerlijk Voorwerp mijner zangen!
  Waar vindt mijn Nimf geen nieuwe ſtof? —
Mijn taak is naauwlijks aangevangen,
  En reeds verzink ik in uw' lof! —
In 't Oosten, Westen, Zuiden, Noorden,
Aan 's Waerelds halfverſchroeide boorden,
  Alom zie ik uwe Eerzuil ſtaan —
o Neêrlands Held! o roem der Helden!
Wat lied kan uw waardij vermelden?
  Wie volgt u op uw gloriebaan? —

•

Vergeefs pooge ik de ſnaar te dwingen,
  Zij weigert mij een' toon, zo hoog —
Mijn Lier kan halve Goden zingen,
  Maar Ruiter ſchemert voor mijn oog! —
Uit de allerlaagſte bezigheden
Het Eerſpoor ijlings ingetreden,
  Held, Wijsgeer, Vader, Echtgenoot,
Vriend, Burger, Christen — alles tevens!
Een waardig perk voor duizend levens —
  En altijd Ruiter — altijd groot!

O Gij, zo duur aan hem verbonden,
Gij, Nederland! vervang mijn Lied —
Verhef zijn Deugd uit duizend monden,
Zo ver de Zee uw wimpels ziet! — —
Neen! — eedler loon moet hij verwerven;
Hij waande voor een kroost te ſterven
Dat voor geen Volk op aarde zwicht —
Dat elk van ons dien waan rechtvaardig'! —
Zie daar een loon zijn grootheid waardig,
Zie daar zijn heerlijkst lofgedicht!

1784.

AAN

AAN DE

VRIJHEID.

O Vrijheid! nooit naar eisch volzongen,
'k Zal u ter eer de ſnaaren ſlaan;
Mijn borst, van 't heiligst vuur doordrongen,
Heft met gewijde ſiddring aan; —
'k Zing op voorouderlijke wijze;
Wie voor mijn ruuwe toonen ijze,
Of gloeiend in mijn aandrift deel', —
Ja! moest mijn zang 't Heelal mishaagen,
'k Zal roem op mijn beloning draagen,
Zo 'k ſlechts het oor der Belgen ſtreel.

De Troon moog 't fmagtend harte paaiën,
Dat Staat- en Heerschzucht ftaêg ontrust —
't Klink' fchoon een' fcepter rond te zwaaiën,
Dien 's waerelds eindpaal knielend kuscht; —
Maar ziet mijn oog, in al dien luifter,
De fchaduw van een' flaaffchen kluifter,
Dan gruuwe ik voor dien trotfchen fchijn;
Dan kiest mijn hart, met angftig zwoegen
Den vaderlijken grond te ploegen,
En in zijn omtrek vrij te zijn.

O Stervling! Stervling! ken uw waarde, —
Gevoel u zelv'! — God fchiep u vrij.
Weet, dat uw waar geluk op aarde
Uw waare grootheid teffens zij.
Hij, die van 's waerelds eerften morgen
Voor al zijn fchepflen teêr blijft zorgen,
Maar u alleen zijn beeldtnis gaf —
Hij, 't meest met uw geluk bewoogen,
Stond aan geen eindigend vermogen
Uw' Godsdienst en uw Vrijheid af.

'T Waar.

't Waar de Almagt in 't bewind te treden,
Zo ge ooit die Vrijheid af dorst ſtaan —
Dit edelst voorrecht hier beneden
Gaat, tot uw heil, uw' Schepper aan.
En zoudt ge u tegen God verzetten? —
Die ſtoutheid zou zijn' blikſem wetten;
Beef, ſtervling! beef — zelfs voor den ſchijn! —
Wie ooit zijn Oppermagt bevochten,
Weet, dat de ſnoodſte wangedrochten
De ſlaaf en godverzaker zijn.

Verachte ſlaaf! die in mijne oogen
Het ſchoonst ſieraad der menschheid mist;
Hoe! voor een weiflend ſchijnvermogen
Uw Scheppers eêlſte gaaf verkwist? —
Zeg niet: gelukte gruuwelſtukken,
Geweld, geen eerzucht, deed mij bukken...
U bukken en gij bleeft op aard'? —
Wie nog een' droppel bloeds kan plengen,
En 't juk eens dwinglands wil gehengen,
Is de afkeer van het menschdom waard!

Natuur, volmaakt in al haare orden,
Verhief ons boven dwinglandij.
De nood dwingt niemand ſlaaf te worden,
Wie ſterven durft blijft eeuwig vrij!
Dat duizend wreede foltertuigen
Den aterling voor 't juk doen buigen,
Een groote ziel verſmaadt de pijn.
Zij ſtaart — verheft zich — kiest de ſmarte —
En juicht; voor elk rechtſchapen harte
Is 't ijsſelijker ſlaaf te zijn!

Poog, Ceſar! poog uw' troon te ſtichten
Op 't puin van Romes Heerſchappij;
Waar waerelddeelen voor u zwichten
En Rome knielt — blijft Cato vrij!
Neen, 't kon uw groote ziel niet ſtreelen
Met Ceſar in 't bewind te deelen,
Verheven Romer! edel mensch!
Gij kiest veel eer om vrij te ſneeven,
Dan ſlaaf, ſchoon naast den troon, te leeven,
En eigen moed bekroont dien wensch!

Gij bloost... moet nog uw ziel niet grouwen,
  Ontmenschte ſlaaf! voor uw beſtaan,
Schouw dan — en ſidder op 't aanſchouwen, —
  Schouw dan uw aaklig Nakroost aan!
Dat Nakroost, dat, door alle tijden,
U vloeken zal in al zijn lijden
  Als de oorzaak van zijn ongeval, —
Dat Nakroost, dat ge eens aan zult treffen,
Waar ge al uw gruuwlen zult beſeffen,
  Als 't u voor God verdoemen zal.

Poog vrij, verachte! poog vermetel
  Een' glimp te ontzinnen voor uw ſchuld. —
Veins, dat de koninglijke zetel
  Ook Vrijheid in zijn ſchaduw duldt: —
Hij, die aan overheerde kimmen
Zijn eerſte levenslicht zag glimmen,
  Roem', dat men haar ook daar geniet. —
De dwaas ontbeert haar' eêlſten zegen;
Wat Vrijheid d'onderdaan bejegen,
  Hij ſmaakt ze — maar bezit ze niet.

Zo ſpringt, bevrijd van toom en banden,
Een fiere hengst door 't grazig veld;
Geen ſchuimend ſtaal knarscht op zijn tanden,
Geen dwangjuk, dat zijn maanen knelt.
Hij kan met even vrije leden,
Nu tot een' ren de borst verbreden,
Dan dartlen op den zachten grond.
Dan ach! — één wenk doet alles enden, —
Zijn meester naakt, beſpringt zijn lenden,
En dwingt een' breidel in zijn' mond.

●

Waar de eedle Vrijheid vest haar woning,
Verzinkt voor haaren glans de Troon.
Elk Burger is zijn eigen koning;
De wet geeft daar alleen geboôn.
Hier kan geen overheerd vermogen
Den zwakken, den in 't ſtof gebogen,
Ooit ſtraffeloos op 't harte treên.
De kleenſte worm is vrijgeboren,
En niemand kan dit heil verſtooren,
Dan God en 't misbedrijf alleen.

Zo

Zo is in Barkaas woestenijen
De rosſe Woudvorst waarlijk vrij;
Geen dwingland kan zijn recht beſtrijen,
Hij kent geen hooger Heerſchappij.
Doet hem de nood de maanen krullen,
Afrijkes ſtrand weêrgalmt van 't brullen,
Natuur alleen vervult dien nood. —
Zijn fierheid duldt geen ſlaafſche banden,
En wie zijn vrijheid aan durft randen
Betaalt die ſtoutheid met den dood.

Gij, wien geen geweld deed beeven,
Griek! Romer! op wien 't Nakroost ſtaart;
Gij, die voor 't Vaderland dorst leeven,
Of ſtervende zijn redders waart!
Mijn oog beſproeit uwe asch met traanen. —
Moest 't licht van zulk een leven taanen?
Helaas! is zo veel deugds niet meer! —
o Rome! o Sparta! o Athenen!
Uw luister is met hun verdweenen,
Met hun verzonk uw roem, uw eer!

o Bru-

o Brutusſen! doorluchte Helden!
Die nog 't Heelal ten voorbeeld ſtrekt,
Gewijde naamen, die bij 't melden
Alom verwondring, eerbied wekt!
Het noodlot had aan u verbonden
Een ziel, door geen geweld te wonden,
En nooit bedroogen door den ſchijn. —
Uw klank moest zelfs den dwang vertzaagen,
En wie dien eedlen naam zou draagen
Moest een tijranverdelger zijn.

Gij, tweede Brutus! edel wezen!
Doorluchtig Romer! waare Held!
Hoe is uw roem ten top gereezen,
Waar wordt uw grootheid niet vermeld! —
Het moog uw' Naamgenoot gelukken
Der dwinglandij haar' prooi te ontrukken,
Heel Rome vloekte haar gebied; —
Gij werdt door de eigen zucht gedreeven: —
Ligt is uw poging meer verheeven,
Maar Rome was dat Rome niet!

De

De Dwingland mooge u teêr beminnen,
Ligt de oorzaak zijn van uw bestaan,
Uw ziel kan zelfs natuur verwinnen,
Zet hooger pligt haar veerkracht aan.
't Is u genoeg, dat ge in een' Vader
Den Dwingland ziet, den Landverrader,
't Gedrocht, dat Vrijheid heeft geveld;
En 't moordstaal blikfemt uit uw handen. —
Wie kent natuur- of liefdebanden,
Bataven! waar het Vrijheid geldt? —

• •

o Zucht voor Vrijheid! roemrijk poogen,
Dat staêg een heerlijk doelwit raakt;
Gij zijt het, die het kleenst vermogen
Ontzaglijk, onverwinlijk maakt.
Een hand vol volks, door u gedreeven,
Deed vaak ontelbre koppen beeven,
Heeft vaak een staalen magt vergruisd; —
De Dwinglandij aan 't hoofd der Benden
Moet voor uw vlammende oogen wenden,
Met doove blikfems in de vuist.

Zo ſcheurt van 's aardrijks eeuwge bergen
  Een puntige ijsſchors loeiënd af; —
De vreemdling durft haar woede tergen,
  Zij nadert hem en is zijn graf.
Eerst is haar kracht gering en teder,
Zij bonst van rots op rots ter neder,
  En groeit geſtadig in haar' val;
En ijlings wordt de lentemorgen
Door 't ijsſelijk gevaart' verborgen,
  Dat mensch en vee verpletten zal.

●

Waar Xerxes Heir in Mavors velden
  Gantsch Azië verbaasd doet ſtaan,
Durft één Spartaan met weinig Helden
  Miljoenen ſlaaven tegengaan.
Na twee onſterfelijke dagen
Mooge u verraad de zege ontdraagen —
  Vertraag, Leonidas! vertraag! —
Heel 't aardrijk biedt u de eerlauwrieren,
Noemt uw bezwijken zegevieren,
  En Xerxes zege een nederlaag.

Zo

Zo ſloeg een volk, gering in krachten,
  Maar wien de Vrijheid wetten gaf,
Europes ſaamvereënde magten,
  Pest, Hongersnood en Beulen af;
Zijn voet vertrad den helſchen kluiſter,
En, Schepper van zijn' eigen luiſter,
  Bleef 't eeuwen van 't Heelal geacht. —
Dit volk, het roemrijkst volk der aarde,
Bataven! juicht! — gevoelt uw waarde! —
  Bataven! was uw voorgeſlacht.

o Vaadren! Vaadren! hoe verrukken
  Liefde en erkentnis mijn gemoed!
Waar kan mijn voet hier 't aardrijk drukken,
  Daar 't niet gerookt heeft van uw bloed! —
God! dat uw bliksem hem verdelge,
Uw afgrond zijnen romp verzwelge,
  o Aardrijk, met dat bloed beſproeid!
Wiens hart in al zijn doen en pogen
Door de eigen zucht niet wordt bewoogen,
  Niet eeuwig voor de Vrijheid gloeit! —

Uit zulk een bloed zijn wij gesprooten —
  En zoekt vrij waar 'er schooner vliet —
o Belgen! Belgen! Landgenooten!
  Rijst, zwelt, verheft uw hart zich niet? –
Dat wij met saamvereënde zinnen
Ons dierbaar Vaderland beminnen;
  Dat elk zich aan zijn grootheid wij';
En dat, bij ons roemruchtig sneeven
't Beslissend vonnis van ons leven
  Zo grootsch eene afkomst waardig zij!

1783.

AAN MIJN

VADERLAND.

Wat wil die traan, die in mijne oogen
Met zulk een ſtreelende aandrift zwelt,
Die 't hart zo lieflijk houdt bewoogen,
De ziel tot vreugdetraanen ſmelt;
Die blik, die onder lofgezangen
Vertederd aan een' grond blijft hangen,
Die door geen toovrend aanzien treft;
Die zucht, die met een zachte ontroering
Het hart in ſtille zelfvervoering
Ten toppunt van zijn grootheid heft?

o Vaderland, gezegende Oorden,
  Te lang aan uwen zoon ontrukt!
Mijn zalig oog verzwelgt de boorden,
  Die thans mijn vrije voet weêr drukt,
o Vaderland! o dierbaare Aarde!
't Hernieuwd gevoel van uwe waarde
  Schept heel dien hemel in mijn ziel.
'k Ben mensch, 'k ben meer, 'k ben Belg geboren —
Mijn hart had juist den grond gekooren,
  Die mij door 't lot te beurte viel!

●

o Band, wien zelfs de Moor voelt knellen,
  Die rots en zandwoestijn bewoont,
Waar Vrijheid nooit de borst doet zwellen,
  Waar 't prangend Juk de menschheid hoont!
Zou mij uw toverkracht niet streelen?
Mijn ziel niet in uw' wellust deelen?
  De lier niet trillen in mijn hand?
De Slaaf moog met verstompte zinnen
Zijn' kerker, als het vee, beminnen —
  De Belg bemint een Vaderland!

o Grond

o Grond, daar nog de fchimmen waaren,
  Wier moed weleer uw aanzijn wrocht!
o Grond, ontwoekerd aan de baaren,
  Of met het heerlijkst bloed gekocht!
o Heilig Erf! o zaalge Velden!
Waar Vrijheid voor het bloed dier helden
  Den reinen daauw des hemels drinkt;
Waar 't knarfend kouter in de vooren
Den eisch van 't Voorgeflacht doet hooren,
  Die uit verfteende fchedels klinkt!

•

't Was hier, dat ik in ftil verlangen
  Het eerfte levenslicht genoot;
Hier, dat ik 't eerst mijn natte wangen
  Aan ouderlijke kusfchen boodt;
't Was hier, daar 't moederlijke harte,
Nu moê gekuscht, mijne eerfte fmarte
  Met eigen borst en zorg genas;
Hier, waar mij 't eerst de ontdekking ftreelde,
Dat ik, bij zo veel reine weelde,
  Een teêrgevoelig wezen was.

't Was hier, dat ik het eerst de merken
Eens Gods uit heel de ſchepping las,
En juichte, dat in al zijn werken
Het beeld eens Vaders zichtbaar was.
't Was hier, dat ik, in ſtil genoegen,
Naar eigen keus tot God mogt zwoegen,
En ongeſtoord ten hemel treên;
Hier, daar 't gevoel van eeuwig leven
Voor 't eerst door deeze borst mogt beeven,
En de aarde mij een Eden ſcheen.

•

't Was hier, dat ik bij 't vol verrukken,
Dat Vrijheid aan de ziel bereidt,
Mijn' oudſten Telg aan 't hart mogt drukken,
Verhoogd door nieuwe aanwezigheid;
Hier, waar geen vrees mijn vreugd beroerde,
Dat hem het Juk den wensch ontvoerde
Te midden van een Slaavenſchaar:
Dat hij, of nooit aan 't niet onttoogen,
Of door de hand van 't mededogen
Aan wand of rots verpletterd waar!

• Vaa-

o Vaadren, ſcheppers van dien zegen!
  Zo deeze traan uwe asſche wekt —
Hij tuig', hoe 't zijn, van u verkreegen,
  Uw Nakroost tot geen vloek verſtrekt,
o Nakroost, waardig zulke Vaadren,
Dat met het eigen bloed in de aadren
  Belangloos voor de Vrijheid ſtrijdt!
Mijn Broedren! ... dierbre Landgenooten!
De ontroering houdt mijn' mond geſlooten,
  Ik voel, dat gij mijn maagſchap zijt!

o Minnen wij door heel ons leven
  Een' grond, die zo veel ſchats bewaart;
Het Vaderland, den Belg gegeven,
  Vervangt geen ander land op aard'.
Dat rijkdom, aanzien, en vermogen,
In ſchijn den Nagebuur verhoogen,
  De Vrijheid, aan 't geluk verwant,
De Vrijheid, die 't heelal leert derven,
Die overwinnen leert in 't ſterven,
  De Vrijheid woont in Nederland!

Geen heil vervult haare eedle gaaven
  In 't eenmaal overheerd gewest;
't Geluk vindt bij een volk van ſlaaven
  Geen grondſlag, daar 't zijn' zetel vest,
Goud, Eergeſtoelte, Heerſchappije,
Het lokäas van de Dwinglandije,
  Bragt nimmer waare grootheid aan;
Maar vrij, maar waarlijk vrij te wezen,
Zie daar een heil, met recht gepreezen,
  Zie daar der Volkren Gloriebaan.

Beſchouwt met mij die vruchtbaare oorden,
  Waar 't aardrijk als een lelie bloeit;
Maar Dwinglandij met vuige koorden
  De zielen aan haar wenken boeit.
Al ſpreidt Natuur met volle handen
Den overvloed op veld en landen,
  De Slaaf ontzonk aan haar gebied;
Hij, van haar heerlijkheid omgeven,
Vervult een groeiënd plantenleven,
  Maar voelt den prijs der menschheid niet.

De

De Zon begint in 't Oost te klimmen,
Maar ſtraalt geen vreugd in zijn gemoed;
De teedre Maan belonkt de kimmen,
Maar daauwt geen wellust in zijn bloed;
De Lente klapwiekt uit den hoogen,
Zijn werkloos hart, met eelt omtoogen,
Verneemt haar, maar het gruuwt 'er van.
In 't lieflijk ruiſchen van de boomen
Hoort hij den wreeden Dwingland komen,
Wiens voetzool hem verdelgen kan.

Het eêl Vernuft ontzegt zijn gunſten
Aan 't hart, dat voor een' oogwenk beeft;
Geen Tempe lokt de kieſche Kunſten,
Als Dwinglandij 'er wetten geeft.
Heur vrije Stoet verkiest uw bergen,
Helvetie! die de wolken tergen,
Wier kruinen eeuwig ijs omboort;
Daar op den top eens Alps gezeten,
Heeft nooit het rinklen van een keten
Haar in heur ſtil gepeins geſtoord.

Zij, ſchoon, maar fier van aart, beſpotten
Den' Dwaas, die op haar gunſten loert,
Waar harte-taal op Hofſchavotten,
Een vrije pen in kerkers voert.
Geen zangtoon trilt daar door de velden;
De Dichtkunst volgt de waare Helden,
De vleierij 't gekroond gedrocht.
Die vuige grijpt de lier vermetel,
En, kruipende om een' helſchen zetel,
Zingt lauwren, die de moordzucht wrocht.

●

De teedre Min, zo ſchuuw voor banden,
Verzagt zijn' ruuwen boezem niet.
't Is vuige drift, die hem doet branden,
Of gouddorst, die zijn ziel gebiedt.
De Vriendſchap, 't hulprijk mededogen,
Die 't hart zo vreugdevol verhoogen,
Zo lieflijk ſtreelen in de ſmart;
Die wellust, aan 't gevoel geklonken,
Is met den Godsdienst hem ontzonken,
De Godsdienst ſtreelt geen ſlaaven-hart.

Hij,

Hij, ſtaêg door valſchen ſchijn gedreeven,
Als of een ſiddring eerbied waar,
Leent, om de Godheid eer te geven,
Hem 't beeld van zijn' Geweldenaar.
De Schepping ſpilt vergeefs haar' luister,
De Aartsgoedheid ſchuilt voor hem in 't duister,
Bij al den rijkdom der Natuur.
Haar zachte lokſtem treft geen ooren,
Die God ſlechts in den donder hooren,
En ſchuuwen in het bliksemvuur.

●

De grootheid, die zijn ziel kan raaken,
Is meinëed, hoogmoed en verraad,
En wreede moordzucht, die, aan 't blaaken,
In burgerbloed en traanen waadt.
Hoe meer de Dwinglandij, aan 't woeden,
Haar kleed bepurperd in die vloeden,
Hoe meer hij neêrknielt voor dien ſchijn;
Zijn ziel zal Neroos grootheid ſlaaven,
Om op zijn beurt voor mindre ſlaaven
Een Dwingland .... neen, een Beul te zijn!

o Ne-

o Nederland! hoe klimt uw luister
Voor 't hart, dat uwe waarde kent;
Dat, gruuwend voor een' ſlaafſchen' kluister,
Zijn Vrijheid voor geen kroonen ſchendt!
o Belgen, dierbre Landgenooten!
Wat eedler perk is ons ontſlooten,
Sints hier de Zon der Vrijheid blonk,
En de Almagt, na zo rijk een' zegen,
Voor nooit geſchonden deugd verkreegen,
Ons 't levenslicht in Neêrland ſchonk!

Het Oosten, voor u neêrgeboogen;
Het Westen, dat u hulde biedt,
Vertoon' een ſchets van uw vermogen;
Maar vorm' uw waare grootheid niet!
Neen, Belgen! neen, gevoelt uw waarde!
De Vrijheid, ſchaars bekend op Aarde,
De Vrijheid heeft u opgevoed;
Zij leerde uw vuist naar lauwren dingen:
Bataven! ſmaakt haar zegeningen,
Maar zij, zij blijve uw hoogſte goed!

Dat

Dat vrij de Menschheid, ſnood geſchonden,
In 't prachtig kleed der Weelde kwijn',
't Geluk was nooit aan 't goud verbonden,
Maar vaak aan arm en vrij te zijn.
Zo lang de Vrijheid hier blijft woonen,
Zal de Aardbol nooit een Land vertoonen,
Daar 't zalig Nederland voor zwicht;
Maar eens voor haaren gloed verſchoolen,
Is Neêrland tusſchen beî de Poolen
Ten ſchandvlek der Natuur geſticht!

•

Een Belg, gedwee aan 't juk geklonken,
Zo lang het ſtaal nog vrijheid biedt,
Is laager dan het vee gezonken,
En kent zijn gruuwzaam noodlot niet.
Het bloed, vergeefs voor hem vergooten,
Bonst op zijn ziel als donderklooten;
Natuur brult: „ Aterling, vergaa!"
De razernij verbeidt zijn ſneeven,
En 't Nakroost ſpuuwt zijn eerloos leven
Den raauwen vloek der Vrijheid na.

1786.

WAS-

WASHINGTON

EN

NECKER.

Juicht, Volkren! juicht! God hoorde uw klagten!
Juicht, Volkren! juicht! God heeft gericht!
Wie 't bloed der Onschuld moog verachten,
Gods Troon is op het Recht gesticht!
Hij woog, de Weegschaal in de handen,
De Volken en hun Dwingelanden —
Daar sloeg de schaal der Volken neêr!
God wenkte 't Menschdom tot zijn waarde;
Die wenk schonk Washington aan de Aarde,
En de Aarde zag de Vrijheid weêr!

Ame-

Amerika! die ſchoone morgen
  Rees in uw langverdrukt gewest;
Maar bleef Europa nog verborgen,
  Europa; dat uw Beulen mest.
Daar zaagt gij uw Verdelgers knielen,
Verheeven wraak van vrije Zielen!
  En gloeide voor hun heil altoó. —
Uw goud deed hen de menschheid ſchennen;
Gij leert hun eedler ſchatten kennen,
  En deelt hun d'eerſten lichtſtraal meê.

Hoe onnaſpeurlijk zijn uw wegen,
  o Gij, wiens wenk 't Heelal omſluit!
De magt des Afgronds werkt U tegen,
  En voert alleen uw doelwit uit!
Daar, waar Natuur van weedom loeide,
Het martelbloed met ſtroomen vloeide,
  De woede 't liefst haare offers koor;
Daar moest de Zon der Vrijheid klimmen,
Daar verft ze 't eerst de zwarte kimmen,
  En ſtraalt van daar de Waereld door!

De Belg ontfluit het eerst zijne oogen,
Herinnert zich zijn vrije jeugd,
Verheft zich, waagt een roemrijk poogen;
Maar mist nog de ouderlijke deugd.
De Vlaam wil voor de Vrijheid vechten;
De Gal fpreekt van verfchooven rechten;
De Volkftem dringt van oord tot oord! —
De Heerschzucht voelt zich 't harte kloppen,
Verfterkt haar magt met nieuwe koppen,
En rukt met nieuwe woede voort.

Germanje werkt haar in de handen;
De Vrijheid wekt haar' euvelmoed. —
Armijn! uw Kroost dient Dwingelanden,
En derft al 't vaderlijke bloed!
Germanicus moog' wederkeeren,
Uw Nakroost zal Tibeeren eeren.
Voor tijdlen al uw' roem verfmaên! —
Voor welk een Nakroost moest gij vechten!
De Dwinglandij zoekt Legerknechten,
En Duitschland biedt uw Zoonen aan!

Een

Een Volk, dat midden in de baaren
  Zijn eigen vrijheid nooit vergeet;
Maar, gruuwend voor Geweldenaaren,
  Graag kluisters voor den Aardboôm smeedt;
De Brit spant met Germanje saamen,
Spilt goud en staatkunst — durft beraamen —
  Maar mist het wit, en oogst slechts schand'.
Europa blijft hun tegen woelen,
En al de vrucht van 't eerloos doelen
  Is een te grooter tegenstand.

●

Juicht, Volkren! juicht! God hoorde uw klagten!
  De Vrijheid wordt met magt omgord,
Zij boort door dolk en legerwachten; —
  De Menschheid rijst en Necker word!
Hij wordt, en zal de Vorsten leeren,
De vrije stem der Volkren te eeren,
  Op Zetels, op hun trouw gegrond;
Het Volk, dat zonder deugd en zeeden
Geen Maatschappij ooit nutte leden,
  De Vrijheid nooit een' grondslag vond.

Zijn vrije ziel wacht geen belooning
  Dan die de deugd zich zelve geeft,
En meer dan Sullij voor zijn' Koning,
  Is hij 't, voor wien de Heerschzucht beeft.
Zij wrokt — hij klimt door vloek en laagen!
De Godsdienst blijft in nood hem ſchraagen,
  Zijn deugd is nimmer deugd in ſchijn.
De Staatkunst zwijmelt aan zijn voeten;
Te groot om in haar' nacht te wroeten,
  Durft Necker zorgloos Necker zijn!

•

Verwoesters van het heil der Volken!
  Erkent den Vijand, die U trof. ——
't Is God! — Hij dondert in de wolken —
  Eén wenk — uw troon verzinkt in 't ſtof! —
Ziet de Aarde, om zo veel bloeds ontſtooken,
Afgrijslijk om uw' Zetel rooken ——
  Zij klaagde U bij den Wreeker aan;
Zijn oog aanſchouwde uwe euveldaaden —
Daar zonk verblinding op uw paden,
  Eerlang zal u zijn ſiddring ſlaan!

Nog

Nog oogst de Heerschzucht slaafsche zielen,
Nog treedt ze Europa's velden door; —
De Moordzucht volgt haar op de hielen,
Verwoesting snelt haar schreden voor.
Hier zinkt haare ijsren martelroede
Op waare Grootheid neêr met woede,
Daar rooit ze deugd en menschheid uit;
Hier schraagt een beulenheir haar' zetel,
Ginds woedt een eerloos Graauw vermetel,
En wint het Eergestoelt' tot buit.

●

Maar 't Licht breekt door met alvermoogen;
Het Onweer spelt een zuivre lucht;
't Geweld verraadt bij 't hooploos poogen
Wat lot de Dwinglandije ducht.
Zo spuuwt een Aspis, stomp van tanden,
Het doodlijk staal in de ingewanden,
Haar laatst, maar magteloos venijn!
Die woede, nu ten top gesteegen,
Zal — Menschdom! juich uw Rechten tegen! —
De doodstuip van de Heerschzucht zijn!

Mijn Lier, Lijkurgus! voelt uw waarde,
En beeft eerbiedig in mijn hand ——
Uw naam verstrekt tot eer aan de Aarde;
Gij schiept en kroonde uw Vaderland!
Uw schepping zonk — uw roem bleef leeven,
Een roem, wien de Eeuwen schatting geven,
Schoon Volk bij Volk van de Aard' verdwijn';
Maar wat gij Sparta waart voordezen
Zal Washington voor 't Menschdom wezen,
Zal Necker voor den Aardboôm zijn!

Te kleen voor hunne lofgezangen,
Leg ik mijn Speeltuig magtloos neêr. ——
Dat de Eeuwen hier mijn taak vervangen
En 't vrije Nakroost hen vereer! ——
Ik zie, ik zie dat Nakroost zweeven,
Een vrije Grijze en vrije Neeven;
Hun vrolijk lied vervult het zwerk;
De Grijsaart draagt een Eereteken,
Een' Eikenkrans. — Ik hoor hem spreken —
Hij rust, — 't Is, Eedlen! op uw Zerk!

„ Hier,"

„ Hier," zegt hij, „ ſluimren ſederd jaaren
„ Twee Vrienden van de Menschlijkheid. —
„ Mijn Kroost! aanſchouw mijn grijze hairen....
„ Dees taak zij U voortaan bereid!
„ Zij waren 't, die den Uchtend ſchiepen,
„ Die 't Menschdom tot zijn grootheid riepen —
„ En 't Menschdom wierp zijn kluisters af! —
„ Geen roem kan ooit hun' roem doen taanen!"
Hij zwijgt, maar plengt nog dankbre traanen,
En de Eikenkrans ligt op hun Graf!

1789.

AAN DE

VIJANDEN

VAN

NEDERLAND.

Wie zijt gij, die den Belg durft dreigen,
  En eerloos met zijn rechten ſpot?
De Belg, door geen geweld te neigen,
  Erkent geen Opperheer dan God!
Belust om 't oorlog af te keeren,
Verfoeit hij 't haatlijk overheeren,
  En wenscht niets meer dan hij bezit; —
Maar wie zijn Schepping aan durft randen,
Beſpringt een' Leeuw met felle tanden,
  Door 't brullen van zijn kroost verhit,

Ver-

Verheft ge u op uw Legerknechten?
Hoe talloos groot hun aantal zij,
Hij durft Natuur en hen bevechten;
Zijn moed en grootheid ſtaan hem bij! —
Vergeefs vertrouwt ge op duizend Helden;
Waar 't Onrecht voortrekt in de Velden
Is aller arm van kracht beroofd.
Wie voor hun vlammend oog moog' beeven,
De Belg, door 't recht ten ſtrijd gedreeven,
Heeft de Almagt tot zijn Legerhoofd!

Beeft, Trotſchen! uit wier laage harten
Het juk de menschlijkheid verdreef!
Gij durft een aantal Burgren tarten,
Dat kleen, maar mensch, maar edel bleef. —
De Vrijheid en een hand vol benden
Doen ligt een halve waereld wenden,
Die voor een' vuigen zetel knielt. —
Een moed, wien Gade en Kroost doen zwellen,
Kan weêrloos duizend ſlaaven vellen,
Wie ſlechts een luttel gelds bezielt.

Ziet op den wenk der dappere Oudren,
In elk gewest van Nederland,
Het fier musket op duizend ſchoudren.
't Gewette ſtaal in ieders hand.
Hoort daar den Burger moedig zweeren,
Dat hij de Rechten zal verweeren,
Hem door Natuur en God verleend;
Den Dwang aan Vrijheids zetel klinken,
Of in een aardrijk nederzinken,
Geducht door 't ouderlijk gebeent'!

• •

Ontbreken Neêrland Heldenlooten,
Dat eenmaal waereld-deelen won?
Is al dat heerlijk bloed vergooten,
Dat Magt en Vrijheid ſcheppen kon
Een Magt, die voor geen magten ſchroomde,
Den trots der Elementen toomde,
Het bed ontroofde aan d'Oceaan,
Zich tegen wind en golven kantte,
Haar' ſtandaard aan de Poolen plantte,
En Volkren naar heur' wenk deed gaan!

Nog

Nog ziet mijn oog door 't ſcheemrig duiſter
  Van d'afgerolden eeuwennacht
Die Eeuw van onvergangbren luiſter,
  Die Nederland heeft voortgebragt. —
Hoogmoedig op haar teelt geboogen,
Werpt ze in haar vlugt meêlijdende oogen
  Op de Eeuw, die Romes Grootheid leidt; —
Zij ziet den roem der Griekſche Volken,
Verheft haar hoofd tot aan de wolken,
  En ſtort zich trotsch in de eeuwigheid!
  1785.

VOLKSLIED,

In den smaak van TYRTEUS.

Zijt gij niet Bato's edel bloed,
Een roemrijk Heldenkroost?
Nog schenkt u God dien eigen moed —
Vindt in dien moed uw' troost.

•

Is 't aantal, dat u toegrimt, groot,
Beeft voor geen slaaven-hand;
Grijpt naar 't geweer, en zoekt den dood,
En valt voor 't Vaderland.

Lagcht

Lagcht u een kruipend leven aan,
In ſchande en ſlavernij?
Op, Belgen! op de gloriebaan,
Uw Voorgeſlacht op zij'!

Niet waar? dier Eedlen magt was kleen,
En arm dit laag gewest?
En toch hun moed heeft afgeſtreên
Vuur, water, honger, pest!

De Dood of Vrijheid! was de leus;
Daar zwierven ze op de zee,
En toch het was de Watergeus
Die Spanje ſiddren deê.

Ge-

Gewis een Bloodaart derft geflaêg
Op eenmaal alle kracht;
Hem wijt zijn Volk hun nederlaag,
Hem vloekt het Nageslacht.

o Welk een schande, welk een smaad,
Als nog in 't bloedig stof
De diepgewonde rug verraadt,
Waar hem de kogel trof!

Hij trof hem vluchtend. — Neen, de Held
Staat vaster op den grond,
Rukt onverschrokken in het veld,
En bijt zich in den mond;

Heft

Heft woedend 't fier musket omhoog
En werpt het aan de borst,
En mikt op hem, wiens vlammend oog
't Meest naar zijn vrijheid dorst;

•

Daar brandt hij op den snoodaart los
Met onweêrstaanbren klem;
Intusschen wenkt de Vederbos
Ontzaglijk over hem.

•

Nu trekt hij moedig 't flikkrend zwaard
En worstelt voet aan voet,
En drenkt op nieuw de heilige aard'
Met onverbasterd bloed.

Tri-

Triumf! de Zege lagcht hem aan!
Hoeze! Hoeze! Hoeze!
Of zou de Zege een' Held ontstaan,
Wien Vrijheid strijden deê?

Zijn Wijf, zijn Kind, 't juicht alles meê,
Door hem zo vrij, zo blij!
't Roept al: „ Triumf! Hoeze! Hoeze!
Ons wacht geen slavernij!"

Heel 't Vaderland, aan hem verpligt,
Roemt hem met ééne stem.
Zijn grootheid wordt een Zuil gesticht,
En 't Nakroost zegent hem.

1785.

MENGELZANGEN.

D E

VRIENDSCHAP.

Artſenij in tegenſpoed!
Wellust van 't verheugd gemoed!
Roozenteelſter
Op het doornig levenspad!
Waare Vriendſchap! rijke ſchat!
Kalme zielenſtreelſter!

'k Wil in 't lieflijkst jaarſaiſoen,
Nu de koeltjes uit het groen
Mij omringen;
Nu mijn hart natuur geniet,
Bij 't gemurmel van een' vliet,
U ter eere zingen.

Vriendschap! houvast van 't Heelal!
Rustpunt op dit traanendal
Vol gewemels!
Vriendschap! aêmend schilderij
Van de zachte harmonij
Eens gerusten Hemels!

Waar, waar schuilt gij hier beneên?
Ieder roemt uw zaligheên —
Elk heeft vrinden! —
Maar mijn oog kon in den schijn,
Hoe vermomd hij ook mogt zijn,
Nooit uw wezen vinden.

Eigenbaat, op roof bedacht,
Is, op vlerken van den nacht,
Neêrgestreeken —
En, bezield door snood verraad,
Heeftze uw minnelijk gelaat
Listig afgekeeken.

Dan,

Dan, wie voor uw' zachten gloed
't Vuur, dat in haar' boezem woedt,
Schaamtloos ſtelle —
't Is een zielverpestend vuur,
't Gif der edelſte natuur,
Koolen van de Helle! —

●

Vriendſchap eischt een groote ziel,
Wie de deugd ten erve viel
Met den adem —
Die geen' eigen onſpoed ducht,
Schoon haare uitgebreide zucht
's Waerelds as omvadem':

●

Waar, bij een verheeven doel,
Al de keenen van 't gevoel
Zachtkens woelen —
Die, met ieders leed begaan,
Al den wellust van een' traan
Weeldrig kan gevoelen.

Die, bij 't licht van ieder zon,
Voor de onpeilbre Liefdebron
Staêg aan 't blaaken,
In den kring van haar gebied.
Zelfs geen wormpje lijden ziet,
En nog vreugd kan smaaken.

Vondt gij zulke zielen veel,
Zalig Mensch! wat is uw deel
Rijk gezegend!
'k Roem uw heil op hoogen toon —
Ach! mijn lot was minder schoon —
'k Hebze schaars bejegend.

Woont de Vriendschap daar ter steê,
Waar het raazende Evohe,
Bij Pokaalen,
Schuimend van den disch geveegd,
Breinloos tot den boôm geleegd,
Davert door de zaalen? —

Neen!

Neen! het haatlijk zelfbelang
Knelt die vrienden in zijn' dwang,
'tBang verveelen —
Wie, door de eigen vreugd bekoord,
Hun een ſleepend uur vermoordt,
Kan hun Vriendſchap deelen.

●

Hij, die, door den wijn verhit,
Trouwe, die geen ſchoor bezit,
U dorst zweeren,
Zal, waar U de nood bekneIt,
Als uw hart op vrienden telt,
U den rug toe keeren.

●

Als de Dood uw matte leên,
Op een bed vol ijslijkheên,
Uit zal rekken;
Zal, in dien verlaaten ſtand,
't Bloot herdenken aan dien band,
U ten beul verſtrekken.

Trekt het weidsch ſalet uw' lust,
Waar de weelde op roozen rust
Naast Godinnen —
Waar de wellust ſtaêg een' gloed
Van verboden lusten voedt,
Zult ge 'er vrienden winnen?

●

Onder 't rijkbebloemd tapeet
Gaapt een afgrond, diep en breed,
Sijſſlen ſlangen;
Onder 't vorſtelijk banket
Heeft de hel een fuik gezet,
Om een ziel te vangen!

●

Waan niet, dat een trotsch gemoed,
Toverende Maagdenſtoet!
Jongelingen!
Voor de zachtſte Maatſchappij,
U een ruuwe woeſtenij
Smaakloos op wil dringen.

't Hart,

't Hart, dat voor de Vriendſchap ſlaat,
Laat zich door geen pracht of ſtaat
Immer boeien;
't Heeft geen vaste plaats ter woon —
In de hut en op den troon
Kan de Vriendſchap bloeien.

●

Rijkdoms prachtig leverei
Is, bij 't ledig hart van klei,
Valsch blanketſel —
Maar gemaklijke overvloed
Was bij 't rechtgeaart gemoed
Nimmer een beletſel.

●

't Hart, door groven ſmaak misleid,
Noeme vrij gemeenzaamheid
't Boersch verkeeren —
Wie, met fijn gevoel, bemint,
Zal zich zelven in zijn' vrind
Altijd blijven eeren.

Dan — te ligt verdoolde jeugd!
Zijn bevalligheid en deugd
Vijandinnen? —
Neen! 't aanminnige gewaad,
Dat een' kiefchen fmaak verraadt,
Doet de deugd beminnen.

Waar twee harten onderling
Nooden, tot verbetering,
Saamen menglen;
Waar volmaking 't roerfel is,
Schenkt de deugd ons laafenis,
Maakt de Vriendfchap Englen.

Schoon de Donder Ceders velt,
Bij het daverend geweld
Van orkaanen —
Deeze Vriendfchap, eens gevormd,
Hoe 't ook op onz' aardbol ftormt,
Ziet haar' gloed niet taanen.

Daal

Daal in gindſche ſombre zaal —
Zie haar jongſte, zegepraal
Bij het ſterven —
Zie dien vriend daar op den dood —
Ach! hij heeft een' hartgenoot,
Die zijn' vriend moet derven.

Hoor! hoe kermt de ellendeling,
Geen verſchiet, geen zegening
Streelt zijn zinnen —
Nu, nu treedt zijn medgezel
De aakligheid der doodſche cel,
Wagglend, loeiend, binnen. —

't Zoekend oog ontvloeit een traan —
Beevend ſchouwt hij 't doodbed aan —
Stom van ſmarte —
Vriendſchap ziet haar' ſchoonſten dag,
En — wat geen Heelal vermag! —
Streelt een ſtervend harte.

Eenig-

Eenig^e! — aêmt de veege mond —
Die mijn gantfche hart verftond —
U begeven!...
Ach! hier werpt de Dood zijn' fchicht —
Maar op 't blaauwende aangezicht
Blijft de Vriendfchap leeven!

Was 'er op deez' nietige aard'
Iets, het oog der Godheid waard',
Ooit te vinden,
't Is de Deugd aan 't leed ten doel,
En de zege van 't gevoel
Bij het graf van vrinden!

o Mijn Vrienden! welk een fmart
Mijn te diep gevoelig hart
Ooit verover' —
Wat mij immer mooge ontftaan
In mijn donkre levensbaan —
Gij, — gij blijft mij over!

Maa!t

Maait de Dood hier vrienden af —
Vriendſchap zaamelt eens, op 't graf,
Schuddende airen —
't Vreeſelijk bazuingeſchal,
Dat een waereld wekken zal,
Blaast: 't is oogst. - kom gaêren! -

●

Tallooze eeuwen moogen vliên —
Waerelden hunn' avond zien —
Duizend zonnen
Kwijnen, dooven, of vergaan,
Op hunne eindelooze baan
Straalloos afgeronnen.

●

Vriendſchap, die den dood doorwaadt,
Kan zich, ſchoon 't Heelal vergaat,
Veilig achten —
Vriendſchap, aan de Deugd gepaard,
Blijft op 't rookend puin der aard'
Eedler waereld wachten.

De eigen hand, die hiér mijn hart
U verpandde in vreugd en ſmart,
Drukt U weder —
De eigen lippen van 't gevoel.
Aêmen, voor Gods Rechterſtoel,
Vriendſchap, even teder!

1782.

DE

EER.

Geliefdste Beuzeling der Aarde,
o Menschlijke Eer! waar schuilt uw waarde?
'k Zie in uw rijkste gaaf slechts schijn. —
Verachtlijk Kroost van Trots en Logen,
Door Dwaasheid aan 't gebrek onttoogen,
Zoudt gij mijn liefde waardig zijn? —

o Mensch! kan de Eer uw ziel bekooren?
Ze is slechts een windrig aas voor de ooren,
Maar schenkt geen voedsel aan het hart;
Doet u 't geluk van wellust bloozen,
Zij kiest uw zijde op malsche roozen,
Maar schuuwt haar' trouwsten Vriend in smart.

Waant

Waant ge in haar gunst uw heil te vinden?
Haar aart is wufter dan de winden;
  Zoek vrij de beide Poolen rond,
Waar zaagt ge ooit ſtervling om haar zwoegen,
Die niet het graf van 't vergenoegen
  In dit betoovrend onding vond?

•

De Dwaas moog' haar waardij vermelden,
Vaak is het puik der Oorlogshelden,
  Wiens moed den lof der Aarde ontving,
Dien ze op het vorstlijk dons deed praalen,
In 't eenigst oog, dat nooit kan dwaalen,
  Een zwak en ſchuldig ſterveling!

•

Zo lang de onfaalbaarheid op Aarde
Het Menschdom niet verheft in waarde,
  Is de Eer een ligtverſtuivend kaf;
Zij hangt te dikwerf hier beneden
Van tijdkring, van gewoonte en zeeden,
  En altijd van 't vooroordeel af.

Zie

Zie Vleizucht hier altaaren branden
Ter eer van ſnoode Dwingelanden;
Daar zuilen voor den Vrek gebouwd —
En 't Menschdom, doof den ſchijn bedroogen,
Alom aanbidders van 't vermogen,
Of ſlaaven van 't verachtlijk goud.

Zie ginds Verdienſte hooploos treuren,
De Wit onmenſchelijk verſcheuren
Naar willekeur van 't gruuwzaamst lot; —
Daar Huig de Groot in ketens zuchten,
Of balling 's Lands den dood ontvlugten;
En Barneveld op 't moordſchavot.

De Schande en Roem zijn op uw paden
De onzeekre ſchaduuw uwer daaden,
ô Mensch! een dwaallicht bragt haar voort;
Ze zijn 't gewrocht van menſchenvonden,
Die aan 't gevolg den loon verbonden,
Die ſlechts aan 't doelwit toebehoort.

Mag de eigen daad naar wensch gelukken,
Zij doet een' Cesar lauwren plukken,
  Herschept den Stervling in een' God! —
Maar moet ze een schittrende uitkomst derven,
Zij doet Cartouche op 't moordhout sterven,
  Of kenschetst eenen Rugerot.

o Eerzucht! hoe veel groote zielen,
Die juichende in uw strikken vielen,
  Hebt gij voor d'Afgrond toebereid! —
Hoe vaak den mensch door schijn bedroogen,
Hoe menig hart met eelt omtoogen
  Voor 't zacht gevoel der menschlijkheid!

Gij, preutsche Grooten deezer Aarde!
Zijt ge in Gods oog van meerder waarde
  Dan 't wormpje, aan uwen trots gewend?
Ligt mag zijn hart naast 't uwe treden,
En kent het minder plegtigheden,
  't Is, wijl het minder misdaên kent.

Mag

Mag ooit uw borst in ſtil genoegen
Der lijdende Onſchuld tegenzwoegen,
Als gij ze in 't kleed der Nooddruft ziet?
Ach, ſtaat uw trots Natuur hier tegen,
Dan derft ge in al uw' gloor een' zegen,
Dien de Armoede in haar hut geniet!

●

Heeft uw Natuurgenoot misdreeven —
De ſchoonſte Godsdienst leert vergeven;
Maar de Eer eischt wraak in 's vijands bloed;
En gij, om voor die ſchim te waaken,
Durft God, Natuur, u-zelv' verzaaken,
En vaak den teêrſten traanenvloed!

●

Door haar onlesbaar vuur aan 't branden,
Jaagt de Itaaljaan met eigen handen,
Waar hij zijne Eer beledigd vindt,
Vaak om een' lonk van hoeren-oogen,
Den dolk, ſchuimbekkende uitgetoogen,
Door 't hart van eenen boezemvrind.

Hoe rijk een glans uw oog verduister',
o Stervling! 't is een valsche luister,
  Dien 't gloeiend Perk van Eer verspreidt! —
Wat heil 't vooruitzicht u moog' spellen,
Verdient een handvol waterbellen
  Uw zalige tevredenheid? —

Verblindt u 't lot van eenen Koning,
Treed in zijn digtomstuuwde woning,
  Leer daar wat heil de Scepter geeft,
En zie of onder gulden daken,
Op vorstlijk purper, weidsch scharlaken,
  Het waar geluk een haardstêe heeft.

Wat baat de glans van duizend troonen,
Als onder 't wigt der schoonste kroonen
  't Belaaden hart van weedom zucht?
Kan 't rijkst banket uw' kommer weeren,
Het zachtste dons uw heil vermeêren,
  Waar rust uw' disch en sponde ontvlugt? —

Waar

Waar zorgen ſtaêg het hart beſtrijën,
Zijn Tunkins kostbre lekkernijën
Een alſem, dien de honger wraakt —
En Chios wijn in gouden ſchaalen
Kan bij geen teugje bronnat haalen,
Dat ſtille rust ten nektar maakt.

●

Biên Grafnaald, Tombe en Praalgebouwen,
Uit marmer en arduin gehouwen,
't Gebalſemd Lijk een ſtiller zoet,
Een kalmer rust van de aardſche nooden,
Dan 't ſpigtig gras van ſchaamle zooden
't Vergeten rif des Beedlaars doet? —

●

Of kan 't uw blaakende eerzucht wekken
Het Schip van Staat ten roer te ſtrekken? —
Beſchouw den Staatsman van nabij!
Weet, dat de tabbaart, die zijn leden
Voor 't oog zo achtbaar ſchijnt te kleeden,
Het ſtaatſiekleed der Onrust zij.

o Zalig Landman! hoe vergeten,
Uw heilſtaat is niet afemeten
Bij 't hachlijk lot eens Mans van Staat,
Wien haat en afgunst ſtaêg verzellen,
De zorgen als een keten knellen,
En martlende onrust nooit verlaat.

Gij vindt in 't eerlijk akkerploegen
Een ſmaaklijk brood, en 't vergenoegen,
En van uw' nutten arbeid moê,
Omhelst gij zorgloos kroost en gade,
Beveelt uw ziel aan Gods Genade,
En ſluit gerust uwe oogen toe.

Blijſt ge op der Helden luister ſtaaren,
Hun ſteile baan is vol gevaaren,
Zij voert langs dolk en afgrond op. —
Hoe ſchoon de kruin in 't oog moog' glimmen,
Van duizend, die 't gevaart' beklimmen,
Bereikt een enkle ſlechts den top.

o Dwaas!

o Dwaas! de lente van uw leven,
Uw beste jaaren prijs te geven,
Op dat een deel der Waereld weet*,
Dat ge in den kring der ſtervelingen,
Die korts het levenslicht ontvingen,
Een naauwlijks zichtbre plaats bekleedt!

•

Voor Hannibals gevreesde blikken
Moog' de Alp zich buigen, 't aardrijk ſchrikken,
Zie Rome zelv' naar uitkomst om! —
Na zo veel roems, alom verkreegen,
Wat bleef hem over van zijn zegen,
Dan gift, ten laatſten eigendom? —

•

Is 't wijs, aan 's aardrijks verſte hoeken,
Met zorg en angst den dood te zoeken,
Die eens den Vorst en Slaaf verſlindt;
Dien de arme Boer, voor 't oog verborgen,
Met meer gemak en minder zorgen,
In de armen van zijn telgen vindt? —

Wat baat het dat trompet en trommen
Voor 't klinken van uw' naam verſtommen,
Als niets uw' ijsren doodſlaap wekt?
Dat u door duizend duizend tongen
De onſterflijkheid wordt toegezongen,
Als gij 't gewormt' ten prooi verſtrekt? —

O Mensch, hoe hoog in top verheeven!
Heeft de eer van na uw' dood te leeven
Iets, dat met recht uw' hoogmoed vleit? —
Ach! leer uw dwaaze roemzucht fnuiken,
Zo lang door 's misdrijfs duistre ſtruiken,
Een weg voert naar de Onſterflijkheid.

O Gij, die eindloos blijft begeeren,
Al zaagt ge, als 't Hoofd der Opperheeren,
De Waereld voor u op de kniên;
Uw oog, dat nimmer rugwaards ſtaarde,
Zou, na de zegepraal der Aarde,
Afgunſtig naar den Hemel zien.

Wat

Wat heil het lot u toe moog' meten,
Verkreegen eer is ſtraks vergeten,
Waar ſtaêg op nieuw een wensch ontſtaat;
En de Eerzucht, om haar rijk te ſtaaven,
Herſchept, ten beul van haare ſlaaven',
Den reeds verworven roem in ſmaad.

•

Kon immer eer den ſtervling ſtreelen,
't Ware in den eedlen roem te deelen
Des Wijsgeers, die met noeste vlijt
Zijn oog Natuur in 't hart doet daalen,
Der dwaling 't masker af durft haalen,
En al zijn zorg der waarheid wijdt.

•

Dan, laat de ſchijn u niet verblinden; —
Hij poogt de waarheid ſchaars te vinden;
Zij ſpreidt te flaauw een' glans ten toon.
Hij zoekt in de ongemeten kringen
Geen wachter aan Saturnus ringen,
Maar ſlechts een ſchittrende eerekroon.

Reeds vroeg beroofd van jeugd en krachten,
Na duizend ſlaapelooze nachten,
  Vaak angſtig aan een niet beſteed;
Ontdekt hij bij zijn levensende,
Dat hij zich zelv' en God niet kende,
  En niets, dat zoekenswaard zij, weet.

Komt, wilt ge uw waar geluk betrachten,
Leer de uitſpraak van 't Heelal verachten;
  Staa naar een' roem, die nimmer ſmart;
Zoek de Eer, o Stervling, in u-zelven —
Zij woont niet onder praalgewelven,
  Maar huisvest in uw eigen hart!

Hij heeft den waaren roem verkreegen,
Wien hier, door 's Waerelds kronkelwegen,
  De Deugd een kalm geweten gaf. —
Deeze Eer ſchept roos bij roos op aarde,
En hangt ſlechts van haar eigen waarde,
  Niet van een feilend oordeel af.

Al bleef Las Cafas ongepreezen,
Zijn roem zou groot, onfterflijk wezen; —
En Aziës Veroveraar,
Schoon hem 't verblind Heelal moog' prijzen,
Blijft in 't rechtfchaapen oog des Wijzen
Slechts een doorluchtig Moordenaar.

Hij, die in laager kring zijn pligten,
Getrouw en ijvrig durft verrichten,
Is even roemrijk in zijn' ftand,
Als hij, die tot den krijg befchooren,
Door duizend dolken heên durft booren,
Ter redding van een Vaderland.

o Zaîig hij, wien, hier beneden
Met zijn befcheiden deel te vreden,
't Genot meer dan de wensch verblijdt;
Die 't wuft vooroordeel durft verachten,
En vrolijk ziel- en ligchaams-krachten
Der ftille Deugd ten offer wijdt!

Die,

Die, fchaars bekend bij wufte Grooten,
Om 't Landgoed, door zijn vlijt ontfprooten,
De hut van ieder Arme kent,
Die, raadloos tot zijn hart gevlooden,
Zich tot den heeler van zijn nooden,
Het zichtbaar Beeld der Godheid wendt.

o Gij, Beflisfer mijner dagen!
Moog' flechts mijn hart aan U behaagen,
Dan heeft dat hart geen wenschje meer;
Dan zal mijn Eerzon heerlijk blinken,
Als Troonen voor mijn oog verzinken,
En ik tot U, mijn Oorfprong! keer.

Is mij geen roem op aard' befchooren —
Mijne Asch! 't zal fchaars uw grafrust ftooren
Of eens mijn naam met mij vergaat;
Zo flechts die naam, voor eedler leven,
Met bloed van uwen Zoon gefchreeven,
o God! in uw Gedenkboek ftaat!

1784.

DE

ONSCHULD.

Beminlijke Onſchuld! Hemelmaagd,
Die 't zichtbaar beeld der Godheid draagt!
Verſchijn in 't lommer van mijn hooggetopte boomen;
Hoor, 't murmlend beekje ruischt u aan:
„ Beminlijke Onſchuld! rust aan mijn begraasde zoomen
Op roozenblaên."

Dat dwaaze trots den lauwer vrij
Aan 't bloedig hoofd der Zege wij',
Gij, Zuivre! gij verſmaadt verwelkbre gloriekroonen.
Uw lof golft boven 't Stargewelf,
En 't zalig zwoegend hart vangt elk dier reine toonen;
En loont zich zelv'.

De

De Wellust, dronken van genot,
Zwijm' ſpraakloos, bij het overſchot
Der weelde, op 't gloeiend rood van moordende Sijreenen;
De Wroeging loert haar tijdſtip af,
Ontboeit haar ſlangenheir, en delft voor hooploos weenen
Het aaklig graf.

•

Gij oogst geen lagch, die eens verdwijnt,
Geen vreugd, die op de lippen kwijnt,
Neen, waar, beſtendig heil kan ſlechts uw hart verblijden,
't Genot, waarvan de zaalge rust
De bloei en ſchaduuw is, en nog in 't jongſte lijden
't Herdenken kuscht.

•

Zoudt gij, der Englen Zielvriendin!
Gij, Troetelkind van 's Hemels min!
Zoudt gij de volle vreugd van 't aanzijn niet gevoelen? –
De ſcherpſte doornen van verdriet
Verſcheuren op een pad, waar nimmer driften woelen,
De verznen niet!

Uw oog, zo helder in de ſmart,
Uw altijd effen golvend hart,
Uw ſtille ziel, door geen begeerte of drift ontheiligd,
De juiste beeldtnis van een' vliet,
Wiens zuiver kristalijn, voor ſtorm en wier beveiligd,
Langs rotſen ſchiet.

●

Het morgenrood, dat u omvangt,
't Gebloemt', dat aan uw treden hangt,
De lenteluchten, die ſtilwapprend om u zweeven;
De Rei, die met uw lokken ſpeelt,
't Meldt alles, dat uw hart in 't waar genot van 't leven
Zachtaêmend deelt.

●

Geen blos, dan 't blosje van vermaak,
Gloeide immer op uw zachte kaak;
Gij zaagt het misdrijf nooit, zoudt gij de ſchaamte kennen?
Dat bolwerk voor de ontmaagde ziel,
Die ſterkte voor het hart, dat aan de deugd moet wennen,
Maar eenmaal viel.

Gij derft in 't barnen van 't gevaar
Spies, helm, rondas, noch beukelaar;
Gods volheid is uw ſchat, Gods Almagt uw behoeder,
De Deugd uw nimmer faalbre Star,
De vuist des Doods, voor u de hand van eenen Broeder,
Uw Zegekar.

Staaroogend op uw Vaderland,
Ziet gij gerust 't Heelal in brand,
Verzekerd dat der Deugd geen wijkplaats zal ontbreken;
Natuur drijve als een rook voorbij,
Uw hart blijft even kalm, uw veerkracht onbezweeken,
Uw adem vrij.

Hoe kleen een afſtand, Schoone! ſcheidt
U van 't gewest der zaligheid,
U, die met elke daad van uw eenſtemmig leven
Een' hemel, die u toeft, verblijdt,
U, die den ſluier ſlechts aan 't ſtof hoeft weêrtegeven,
En Engel zijt!

Gij wenkt, gij lonkt mij minzaam toe...
Treed nader, Eedle! kom .... maar hoe!
Waar ben ik? – In uw loof, o Boschwijk! moê van 't zwerven.
Hoe ſtil is alles om mij heên!
'k Hoor niets dan 't windjen in 't geboomt' van wellust ſterven,
En dool alleen.

Uw ſchoon, onſchuldige Natuur!
Uw ſchoon gaf mijn verbeelding vuur,
En hief haar boven 't zwerk der zichtbre nietigheden.
Mijn ziel vindt zich in 't ſtrijdperk weêr,
Zij droomde vrolijk in de wildernis van Eden......
Ach! 't is niet meer! ——

1786.

AAN EENE

ROOS.

Teder Roosje, dat den boezem
Van de schoone Cloë ſiert,
En van wellust om dien zetel
Met een hooger blosje tiert;

Leer aan Cloë, jeugdig Roosje!
Als uw knopje, nu zo fris,
Op haar zwoegend hart zal welken,
Hoe verganglijk ſchoonheid is.

Zeg

Zeg dan ſtervend: „ ſchoone Cloë!
Jeugd is ijdel, ſchoonheid ſchijn!" —
Cloë kan een Engel worden ....
Roosje! leer haar deugdzaam zijn.

1785.

AAN

AMINTAS.

De Westewind ontvlugt de dreeven,
Die blaadloos ſtaan.
AMINT! zou 't heil van 't Buitenleven
Met hem vergaan?

•

Neen, ſchoon de rijp den grond doet kraaken,
De ſtormen woên,
Het zalig Land bezit vermaaken
Voor elk ſaiſoen.

De

De dag, dien ge in uw ftads-vertrekken
Bij 't vuur verkwijnt,
Biedt op het Veld nog groene plekken,
Waar 't Lente fchijnt.

AMINT! gij roemt uwe avond-uuren,
Van pracht verzeld;
En waant, die tijd moet eeuwig duuren
Op 't eenzaam Veld.

Het dor vermaak van uw faletten
Bekoort mij niet.
Waar nooit Natuur een voet mag zetten,
Woont ras verdriet.

Een dans, naar wetten afgemeten,
Uit trotsch geleerd,
En vaak de beul van 't bang geweten,
Wordt dwaas begeerd.

De vreugd heeft in uw' weidsche kringen
De zorg op zij'.
Wie kunstloos hier in 't ronde springen,
Zijn zeker blij.

Ook hier verzamelt de avond vrinden,
Bij jong en oud,
Die al het zoet der vriendschap vinden
In boert of kout.

De Zomer hull' zijne avondstonden
Op 't Veld met pracht,
De Winter derft, met nacht omwonden,
Geen toverkracht.

Terwijl de vlam de rijzen kraaken
En gloeien doet;
Weet lust den avond kort te maaken
Met nut en zoet.

De

De kout met kuschjes aftepoozen,
Naar Oudren wijs,
Die de Onfchuld zelve niet doen bloozen,
Heeft ook zijn' prijs!

●

De Landjeugd misſ' de groene ſtreeken,
Haar hart zo waard;
De Min weet nieuwe vreugd te kweeken
Bij lamp en haart.

●

O zalig hij, die, vrij van zorgen,
Op 't Land bemint,
En in de hut, voor 't oog verborgen,
De zielrust vindt!

●

Een Maagd op 't ſtille Veld getoogen,
En opgevoed,
Draagt de onfchuld in haar kwijnende oogen,
De liefde in 't bloed.

Geen valſche kieschheid zal hem ſtuiten
Of lijden doen;
Zij bloost zo min haar teêrheid te uiten,
Als die te voên.

●

Haar woord, gehard in vreugde en rouwe,
Is hecht van duur;
Een kusch is de Eed van haare trouwe.
Zo zweert Natuur.

●

De ſteedſche Schoone, om kunst gepreezen,
Wraak vrijërij ——
AMINT! hoe kiesch de ſchijn moog' wezen,
Mistrouw haar vrij!

●

Verboden lusten gloeien, hollen
In 't lokkend oog,
Haar' vuigen boezem, pas volzwollen,
Knelt dwang om hoog.

De

De blosjes, die haar wang omdoolen,
Zijn gloed der hel;
Haar hart mikt, in een roos verſchoolen,
Op Overſpel.

Kom, Vriend! deel in mijn landgenoegen,
Verlaat de Stad;
Laat Dwaazen naar een windbel zwoegen,
Van 't graauw geſchat.

De Pracht is waan, de Weelde logen,
De Roem verdriet —
Hun valsch geluk verdient het poogen
Des Wijzen niet!

1779.

AAN DE

EENZAAMHEID.

Mijn Ziel, door kalm genot gevleid,
Mijn ſtille Ziel wijdt u, beminlijke Eenzaamheid!
U, Speelgenoote Gods! met kunſtelooze toonen,
In deezen tempel der Natuur,
Waar eindelooze nacht en doodſche ſtilte woonen,
Dit vreedzaam morgenuur.

Hier in dit ſtaatig Eikenwoud,
Dat op zijn' grijzen kruin den Tijd geketend houdt,
En 't ſtof van eeuwen aan zijn voeten om ziet zwerven;
Voor wiens geruisch de Boosheid vlood,
Dat heel den Aardboôm als een grasplant uit zag ſterven
En 't Nakroost ſchaduw bood.

Hier,

Hier, waar 't gelaat van kalmte glimt,
Het schuldelooze hart met ieder koeltje klimt
Tot daar het Waerelden in 't stof ziet nederzinken,
Gods Englen als zijn broedren kuscht,
Het ongeschapen Licht aan hooger trans ziet blinken,
En in zijn' Oorsprong rust.

●

Hier toont mijn Lier, zo zacht, zo teêr,
Zo met Natuur gestemd, uw vreedzaam zoet ter eer,
En huuwt zich beurt om beurt aan 't lied der Nachtegaalen;
Of 't murmlen van een' verren Vliet,
Die van 't gebergte stort, en door de vruchtbre dalen
Langs bloemrijke oevers schiet.

●

o Eenzaamheid, die 't hart verblijdt,
Dat zich aan hooger doel dan deeze stofwolk' wijdt,
En door de reine deugd naar 't waar geluk wil treden;
Hoe vaak was uw gewijde grond
De wijkplaats, daar mijn Ziel, gesold door tegenheden,
Zich zelve wedervond!

De

De Waereld voer' haar' Slaavendrom
Door 't vleiende bedrog van Weelde en Wellust om,
Haar gunst is razernij en losſer dan de winden.
Gij toeft op vreugd, die 't hart verhoogt,
En doet een bron van heil ons in ons zelven vinden,
Die bij geen graf verdroogt.

Zo lang Natuur de ziel nog ſtreelt,
Stilt gij den hartstochtſtorm, die 't hart zijn rust ontſteelt,
Gij toetſteen van de Deugd en Ondeugd hier beneden!
Wie U, o Wijsheid-teelſter! ſchuuwt,
Toont, dat hij 't hobblig pad des misdrijfs heeft betreden,
En voor zich zelven gruuwt,

Hoe vaak ontlook in uwen kring
Het goddelijk Vernuft, de groote Sterveling,
Die in de dwarreling van 't wufte ſtof gedreeven,
Waar Goud- en Eer-zucht 't hart beſtiert;
Een nutloos Wezen voor het Menschdom waar' gebleeven,
En nu een Newton wierd!

Hoe

Hoe vaak heeft uwe ſtille nacht
De wonde van 't gevoel in deeze borst verzacht,
Als ik van reine Trouw en heilge Vriendſchap droomde;
Maar midden in dien zoeten waan
Den dolk gevoelde, dien een hand, die ik niet ſchroomde,
Mij door de ziel deed gaan!

Als ik een hart vol tederheid,
Voor eindelooze liefde en 't hoogst genot bereid,
Voelde in mijn' boezem ſlaan, en hijgend, brandend, jaagen;
Maar op mijn ſchaars betreden pad
De Zon zo hoopeloos zag zinken als weêr dagen,
En eeuwig eenzaam zat!

Als ik een Min, zo rein als teêr,
De hoogſte zaligheid van 't volle hart weleer!
Een trouw door eed geſtaafd, door eigen bloed getekend;
De bloem zag, die één Windvlaag ſchond,
En dan, met al de ſmart naar zulk een heil berekend,
't Heelal een' Kerkhof vond!

o Liefde! o Vriendſchap! 'k vond u niet!
Ik ſmachtte naar uw heil, en zag u in 't verſchiet;
Maar 't was de beeldtenis, hier in dit hart gedreeven.
Dan rilde een ſiddring door mijn ziel,
Dan waande ik, teêr Gevoel! dat mij de vloek van 't leven
In u te beurte viel.

●

Dan, Eenzaamheid! dan was uw rust,
Uw ſchaduw mijne ziel een nieuwe levenskust,
Waar duizend beekjes voor mijn dorſtig hart ontſprongen;
Dan juichte ik op 't betraande gras,
Van een gemengd gevoel van ſmart en vreugd doordrongen,
Dat ik onſterflijk was!

●

Ja, ſtille rust! gij laaft mijn hart,
Gij kunt mijn matte ziel, als ze, afgepijnd van ſmart,
Het lot des Worms misgunt, de blijdſchap wedergeven.
Gij toont in elke ramp een ſport,
Waar langs de Menschheid tot haar toppunt wordt verheven
En eenmaal Engel wordt.

Dan

Dan vol van 't reinst, van 't kalmst genot,
Onsterflijk in 't verschiet, en eindloos boven 't lot,
Gevoelt mijn vrije ziel zich zelve in al haar waarde;
Dan werpt ze een oog vol traanen neêr,
Een medelijdend oog op deeze nietige Aarde,
En heeft geen wenschen meer;

Of, zo bij zo veel zaligheid
Een enkle wensch mijn ziel, mijn zwakke ziel, nog vleit,
Selinde! voelt uw hart wat dan die wensch zou wezen? —
Of zit dat hart reeds aan mijn zij'? —
Och! mogt ik ook mijn heil hier uit uwe oogen lezen,
Gehuuwd aan mijn waardij!

Ligt blijft die wensch hier onvoldaan. —
Geen nood! een hooger vreugd, Getrouwe! lagcht ons aan.
Geen verre hemelen, noch afgelegen poolen,
Geen tijd scheidt zielen ooit van één,
Wie liefde en deugd verbond, maar 't noodlot om deed doolen
Door de eigen tegenheên.

Wij

Wij reizen naar het eigen oord,
Door ééne zucht bezield, door 't zelfde wit bekoord;
En zou een ſtorm te meer ons in den tocht vertraagen?
Hoe nietig is een kort gemis!
Geen ſtervling vond op Aarde ooit wolkenlooze dagen,
Zij bleef hem wildernis!

•

Waar was de ſchoonſte Lentedag,
De vreugd en lust van 't hart, die niet zijn' avond zag?
Wat is het aardsch Geluk? – Een Puik-roos in den morgen;
De middag werpt haar' ſtengel neêr;
De daauwende avond wil voor 't ſmachtend Roosje zorgen,
Hij zoekt — maar 't is niet meer!

•

Al was ons lot in vreugde en pijn
Zo naauw, zo teêr verknocht, als onze harten zijn,
Beveiligt hier 't geluk de Liefde voor het ſcheiën?
Ligt was dat uur dan eens zo bang;
Dan zoudt ge op mijn Gebeente of ik op 't uwe ſchreiën
Een eenzaam leven lang!

Neen!

Neen! deeze ſmart beſpaarde ons 't lot.
Wij doolen ver van één, maar ſtaaren op 't genot,
Dat nimmer walging, ramp of jaaren doen verflaauwen,
En zien, door de eigen Gids geleid,
Bij poozen 't Vaderland aan de avondkimmen blaauwen,
Waar nooit de Liefde ſchreit.

●

o Eenzaamheid! uw ſtreelend zoet
Heeft vaak den ſtillen wensch in deeze borst gevoed,
Dat ras de rust des grafs voor mijn gezicht mogt daagen.
Gij ſchetſte aan mijn gefolterd hart
Dat ſchaduwrijke dal, waar geen bewooners klaagen,
Die toevlucht in de ſmart.

●

Dan trad mijn ziel, verhoogd van zin,
Met nieuwen moed de baan van 't moeilijk leven in,
En droeg in zon en ſtof gelaaten al haar' kommer;
Verzekerd, dat een ſtille nacht,
Een vreedzaam leger, en een krachtherſtellend lommer,
Den moeden Pelgrim wacht.

Selinde! waan niet dat mijn hart
't Ontwerp zijns Gods misken in deeze taal der ſmart.
Mijn ziel ſtaart in een' nacht, en hoort de winden loeien;
Maar toeft het licht uit hooger kring;
Ligt dat dan roozen uit de ſcherpſte doornen groeien,
En ik een' lofzang zing.

●

Ja, Oorſprong van mijn aanzijn! ja!
Uw goedheid komt gewis uw ſchepſel eens te ſtaê;
Gij riept het uit het niet — daar was het voor uwe oogen!
En doolt het in een woestenij,
Gij blijft de Aartsgoedheid, die zijn krachten hebt gewoogen....
Selinde! juich met mij!

1788.

GE-

GEDICHTEN.

LOFDICHT

OP

DE RUITER.

EERSTE ZANG.

Ik zing den Zeeheld, de eer en roem des Belgs alom,
Die door zijn eigen deugd ten top van aanzien klom;
Schoon vriendloos, in den kring eens laagen ſtands verſchoolen,
Zich zelv' bewondraars ſchiep aan 's aardrijks beide Poolen;
Die, rijk in tijtlen, 't minst door hunnen luister blonk,
Maar aan die tijtlen door triumfen luister ſchonk,
En 't edel voorbeeld aan het Menschdom heeft gegeven,
Hoe nut één groote ziel voor 't Vaderland kan leeven;
Europa's eerbied en den ſchrik van d'Afrikaan,
DE RUITER, Neêrlands zege op 's waerelds Oceäan.

o Vaderland! weleër bij Koningen in waarde!
o Bataviers! nog korts het roemrijkst volk der aarde,
Maar nu de ſpot van elk – wien zelfs de worm weêrſtreeft,
Dien eenmaal uwe vuist aan 't niet onttoogen heeft (*).
Waar zijn die eeuwen, die van uwen luister blonken?
Toen zetels op uw' wenk zich vestigden of zonken,
Toen ge uw bevelen door uw donders zaagt geſtaafd,
De ſtroomen breidelde, en Natuur uw wetten gaaft? —
Schouw heel den Aardkloot om, hij tuigt van uw vermogen.
Gij ziet het Oosten voor uw' Zeeſtaf neêrgeboogen;
De Wester-Indiaan erkent uw heerſchappij;
Zelfs 't kille Noorden zet u zijnen voorraad bij;
En al die grootheid ſchiep de deugd van uwe Vaadren, —
En gij leeft eerloos – gij! met zulk een bloed in de aadren! –
Bataaven! neen, verrijst — herleeft voor 't Vaderland!
Wat magt u tegenſtaa, verwint dien tegenſtand.
Wie RUITERS teelen kon, is voor iets groots gebooren!
Eene Eeuw, een donkere Eeuw ging voor uw' roem verlooren –

Ont-

(*) Denemarken. Men herinnere zich de trotſche taal van dit Rijk tegen ons, in het begin van den Engelſchen Oorlog gevoerd, en bedenke dan, dat het DE RUITER was, die KAREL GUSTAAF verhinderde den troon van Denemarken te overweldigen.

Ontrukt den tijd zijn' roof, u zelv' der Dwinglandij,
En ſtreeft, die u verwon, eene Eeuw in roem voorbij!
Verwinnaars van Filips! — de nood zij hoog gereezen, —
't Is nog, 't is nog eene Eer een Batavier te wezen;
De roem, de grootheid, door uw Vaadren aangebragt,
Straalt tot dit oogenblik op 't zinkend Nageſlacht.
Ligt zal eerlang uw ſmaad hun glorie evenaaren! —
Zie, zie 't verbaasd Heelal, o Neêrland! op u ſtaaren.
't Beſlisſend oogenblik is daar — herſtel uwe eer,
Verwin, verplet den Brit — of zink ten afgrond neêr!
Hoe gij, o Belgen! gij, mijn dierbre Landgenooten!
Gij, uit het heerlijkst bloed, dat de aarde ooit zag, geſprooten,
Gij leeven zonder eer? — en 't leven zelf onwaard,
Den hoon verzwelgen van een eenig Volk op aard! —
Gij dulden, dat het kroost, nu aan uw hart gezonken,
Door vuige Slavernij in ketenen geklonken,
Van elk veracht, verſmaad, een ſchandvlek der Natuur,
Het voetſtof lekke van een' trouwloos Nagebuur,
Zijn nooddruft in de ſchaaûw eens trotſchen zetels zoeke,
En uw gebeente in 't graf, in 't eerloos graf, vervloeke! —
Neen, Belgen! moet het zijn — vergaat dan — maar blijft vrij!
Dat dit afgrijslijk lot nooit dat van Neêrland zij!

Veracht die vuigen, die in hunne kluisters roemen —
Wie zulke Vaadren als de Batavier kan noemen,
En ooit der Dwinglandij ten laagen speelpop strekt,
Is zelfs den grond onwaard, die de Asch dier Eedlen dekt;
Dat Lybies Woestenij dit snood Gedrocht verberge,
Op dat zijn helsche blik geen waardig Nakroost terge!

Bataassche Dichters! die op d'eigen vrijen grond,
Waar eens de magt der hel uw Vaadren tegenstond,
En Oorlog, Honger, Pest, hunn' ringmuur in deed rukken,
Maar weêr ten afgrond voor een' Leeuwenmoed moest bukken,
Die, ligt den dood getroost, en de uitgezochtste pijn,
Natuur verwinnen dorst om nimmer slaaf te zijn;
Toen ge in de schaduuw van den Vrede en 's Hemels zegen,
Een Vrijheid smaaken mogt, voor zo veel bloeds verkreegen,
Ten eeuwgen luister van uw vreedzaam tijdsgewricht,
Der schoone Poëzij een' Tempel hebt gesticht,
En daar, indachtig aan de deugd der achtbre Vaadren,
Apolloos Lauwren tot hun Krijgsloof poogt te gaadren;
't Zij ge in dier Oudren lof het Nakroost de ooren streelt,
Of aan 't Vooroordeel toont, dat Neêrland Dichters teelt;

Uw

Uw reine kunstmin, tuk op Vaderlandſche zangen,
Hield ſints eene Eerkroon in het renperk opgehangen,
En altijd was uw eisch: Wie naar heur glorie ding,
Dat hij zijn' God, de Deugd of 't Vaderland bezing! —
Op zulk een' eedlen eisch werd juichend aangeheeven.
Dan, nu de Batavier verguisd, veracht moet leeven,
En gij het oog der Kunst van nieuws op 't eergoud vest,
Eischt ge, in DE RUITERS roem, den roem van dit Gewest,
Geen ſchimpend Nagebuur kan deezen toon verdooven,
De Eer van DE RUITERS eeuw gaat onze ſchand te boven,
De Brit heff' hoonend aan — elk volk vervang' zijn ſtem —
De Belg noemt RUITER — en 't Heelal eerbiedigt Hem!

Kunstrechters! dat uw gunst het andermaal gehenge,
Dat ik mij in den drang der Strijdgenooten menge;
Door de eerzucht aangevuurd, mogt ik, ligt te onberaên,
Weleer in 't glorieperk naar zegepalmen ſtaan.
Thans is een eedler drift de drijfveer van mijn' poogen.
'k Heb ſlechts mijn Vaderland en zijnen roem voor de oogen,
En zingt een ſtouter Bard dien roem op hooger toon,
Hem zij, met zijn' triumf, mijn danklied aangeboôn!

Wie me immer op Parnas in 't renperk moog' verwinnen,
Ik blijf, dit zij mijne eer! mijn Nederland beminnen.
Zijn voorſpoed is mijn vreugd: zijn ramp was ſteeds mijn ſmart.
Kent uwen Dichter aan dien grondtrek van zijn hart.
Wat heil mij met den ſtroom des tijds ook mooge ontvloeien,
Dit vuur zal eeuwig in mijn' boezem blijven gloeien,
Ja, als mijn veege mond geen' zucht meer ſlaaken kan,
En ik, o Belg! de Lier niet weêr op aarde ſpan,
Dan zal mijn vlotte ziel in ſtille traanen ſpreeken,
En de Oppergoedheid voor uw' bloei en grootheid ſmeeken,
Tot dat de vuist des Doods mij op uw' grond vermant. —
Ik kies den Hemel ſlechts voor u, mijn Vaderland!

Wie is die Held, die roem van Batoos vrije looten?
Uit welk een heerlijk bloed is RUITER voortgeſprooten?
Heeft hem een verziend Lot, dat deugd en ondeugd wikt,
Een Koninglijk Paleis tot bakermat geſchikt?
Is hij, in eenen kring van edelen en goden,
Den kerker der Natuur op vorstlijk dons ontvlooden?
Neen, Belgen! de eerſte traan, dien hij aan 't leven gaf,
Droop langs geen zagt ſatijn of gloeiend purper af.

De

De Hemel, die hem schiep tot een verheven orden,
Deed, zonder voorgeslacht, hem Belg geboren worden,
Hij moest aan zich alleen een grootheid zijn verpligt,
Die heel zijn Vaderland eene eeuwige eerzuil sticht,
En voor den jongsten neef, met zijnen naam beschonken,
Een Rijk, een Waerelddeel in eerbied kon ontvonken.
Hoe heerlijk, Neêrlands Held! hebt gij die taak volbragt!
Uw adel was uw deugd — uw arm uw voorgeslacht,
Dat Schepters, door uw kling verdadigd, u vereeren,
Geen tijtel kan uw' roem, geen schild uw' lof vermeêren. —
o Vorsten! 't baare u eer, als gij de Deugd beschenkt,
En haar tot uwen troon als tot een wijkplaats wenkt;
Maar waant niet, dat uw gift, hoe schittrende in uwe oogen,
Den luister van zijn' naam en daaden kon verhoogen.
Neen! eer gij hem die praal der valsche grootheid boodt,
Was reeds zijn adel oud, zijn naam onsterflijk groot;
Toen had hij reeds zijn bloed voor 't Vaderland vergooten,
En uit den kleensten drop was een Triumf gesprooten,
Die Neêrlands vrije vlag, zo ver men volkren kent,
Ontzaglijk maakte in 't oog van 's waerelds uiterste end!
Toen reeds, toen stond zijn naam, tot d'adelstand verheeven,
In 't eeuwig perkament der waarheid opgeschreeven! —

Gij

Gij trotſche vuigen! die in geene glorie deelt,
Dan die gij, onverdiend, aan 't voorgeſlacht ontſteelt,
En ligt nog aan een' ſtam, die in die donkere eeuwen,
Wierondaên nog tot God om wraak voor de onſchuld ſchreeuwen,
Toen woestheid grootheid was, verdelgzucht dapperheid,
Den adelſtand verwierf door een verachtlijk feit;
o Gij, wier hoogſte deel, moest deugd uw vonnis lezen,
Bij al de gunst van 't lot, een ſpade of ploeg zou wezen;
Ziet in DE RUITER hoe men 't eerkoor binnen ſtreeft;
Leert d'Adel kennen, die ons waare grootheid geeft —
„ Door d'eedlen glorienaam van Patriot gedreeven,
„ Belangloos voor het heil van 't Vaderland te leeven;
„ Zijn Vrijheid voorteſtaan, zo lang ons 't licht beſtraalt;
„ Geen' roem te kennen, die bij zulk een voorrecht haalt,
„ En, waar het Vaderland deeze eer of ons moet derven,
„ De Vrijheid ſlechts te zien en juichende te ſterven.
„ Ziet daar den Adel van de Catoos en Pompeên;
„ Natuur erkent zijn recht — zij kent 'er anders geen!"

Uit een' vergeeten ſtam, in moeite en arm geboren,
Was RUITER in zijn jeugd geen aardsch geluk beſchooren.

Geen

Geen Held heeft hem gevormd, geen Mentor opgevoed.
Zijn eerste leerschool was de school van tegenspoed,
En de eigen stervling, op wiens roem 't Heelal zou staaren,
Moest eens zijn nooddruft in een lijnbaan angstig gaêren. —
Dan, schoon zo kleen een kring den waaren Held besluit,
Zijn aart blinkt in een Pij niet minder heerlijk uit.
Zijn Jeugd vertoont alreê in kinderlijke spelen,
Dat eens het aardrijk in zijn volgend Lot zal deelen.
Zo zag de Wijsgeer in DE RUITER, nog een kind,
Maar dat beveelen geeft en heel een school verwint;
Dat Vlissings toorenspits stoutmoedig durft beklimmen,
En nooit zich ongestraft door 't onrecht laat begrimmen;
Alreê de kiemen van den onverschrokken Held,
Die, waar zijn pligt hem roept, geen tegenstrevers telt;
Die uit een lijnbaan en haar laage bezigheden
Met eenen enklen stap in 't glorieperk zal treden,
En daar in heel den stoet van Romes Heldenrij
Geen enklen stervling zien, die grooter is dan hij.

Tuig Monc! — Ascuë! tuig, hoe groot de Held moest wezen,
Die 't magtig Albion voor zijnen arm deed vreezen!

Groot-

Grootmoedige d'Etré! herhaal, na uwen dood,
De grootsche lofspraak op uw' grooten Strijdgenoot!
Dat Chattam van zijn daên en dapperheid getuige!
Rochester zich op nieuw voor zijn' verwinnaar buige!
Dat hem de ondankbre Deen de schittrendste Eerkroon biê,
Met Tunis, met Algiers, en 't roofziek Tripoli!
Dat Spanjes Monarchij op zijn gebeente weene!
Het brandend Afrika zich met dien toon vereêne!
Amerika zijn' naam met diepen eerbied noem'!
Het Asiatisch strand weêrgalme van zijn' roem!
En, heel het Aardrijk om, Rivieren, Zeën, Meiren,
Den temmer van hunn' trots, Gods Stedehouder, eeren,
Zijn daên vermelden aan het jongste Nageslacht,
Daar 't Vaderland een' zoon, Natuur een' Held van wacht! —
o Morgenbaarend Oost! o Westen! Zuiden! Noorden!
Nog rolt de groote naam van RUITER langs uw boorden,
Van RUITER, Neêrlands Held — bij al den wrok van 't Lot,
Uw Schrik, uw Teugel, uw Verwinnaar, of uw God!

Dan wien, wien voegt het meer, rechtaarte Batavieren!
De kruin van uwen Held met eeuwig goud te sieren,

Dan u, die door zijn Deugd ten top van eer gevoerd,
Vier Waerelddeelen aan uw zege zaagt gesnoerd? —
o Eeuw van onzen roem en onvergangbre Glorie!
o Schitterende plek in Nederlands Historie!
Toen de onversaagde Belg, door de eer alleen bezield,
Europaas Evenaar in staalen vuisten hield;
Hier 't snood verkrachte Recht den schepter gaf in handen,
Daar 't hoofd verplette van gekroonde Dwingelanden,
En 't verstgeleegen strand zijn trouw en kloek beleid
Geen minder eer bewees dan aan zijn dapperheid! —
Dat aanzien, dat gezag — en zoudt gij 't ooit vergeten? —
Hebt ge aan uw' grootsten Held, uw' RUITER, dank te weten.
Geheel zijn aanzijn was aan uwen roem verpand;
Zijn loon, zijn heerlijkst loon, bleef de eer van 't Vaderland;
Voor haar, voor haar alleen zaagt gij hem lauwren plukken,
Voor haar zich aan 't gestreel der teêrste Gade ontrukken.
Hij had, als Regulus voor Romes heil weleer,
Waar 't uwen luister gold, geen Gade of Kindren meer!
Wie deed voor uwe Vlag vereênde Koningrijken,
Tot driewerf binnen 't jaar, de trotsche Vlaggen strijken?
Wie rukte ooit met een vloot, zo kleen, Euroop op zij',
En blikſemde de zee aan Neêrlands heerschappij? —

Schouw

Schouw heel de keten na van zo veel groote daaden —
Waar schuilt een enkle vlek, die zijnen roem kan schaaden?
Dat Albion, ontgloeid door al den wrok der hel,
Dat zelfs die weêrpartij hier 't wroegend vonnis vell'!
Geen toeval, geen geluk, heeft hem dien lof verkreegen;
DE RUITER was de Bron en Schepper van zijn zegen;
Zij was altijd de vrucht van zijne dapperheid,
De teelt van zijne deugd, 't gevolg van zijn beleid.
Zijn grootheid, boven 't lot oneindig ver verheeven,
Heeft in den felsten ramp den schoonsten glans gegeven.
De waare deugd blijft deugd, schoon haar de nood beknelt. -
DE RUITER op de vlucht bleef Neêrlands grootsten Held!
In voor- en tegen-spoed aan 't Vaderland geheiligd,
Heeft RUITER Neêrlands roem al vlugtende beveiligd,
Zijn grootsche Nederlaag in een Triumf verkeerd,
Het Noodlot stand geboôn, en 't Noodlot overheerd! —

Zie daar uw' Landgenoot, uw' Held — den Held der aarde! —
o Dierbaar Vaderland! verhef u op zijn waarde!
Wie ooit voor uw belang zo grootsch zijn' pligt volbragt,
Zij zeker van uw liefde en die van 't nageslacht!

Hoe

Hoe dikwerf zag men u, in uw beschreeven Vaadren,
Met traanen op 't gelaat, den Held al zeegnend naadren,
En noemen, daar uw hand hem 't schittrendst eergoud bood,
De onwrikbre vuist des Staats, de ziel van Neêrlands Vloot?
't Bezielde Marmer spreke, ô IJstad! in uw Kooren,
Het doe uw dankbaarheid den laatsten Naneef hooren,
En toon den Vreemdeling, die op zijn praalgraf staart,
Hoe uw grootmoedigheid uw' rijkdom evenaart!
Maar waan niet, dat al 't goud zijn deugd naar eisch kan loonen --
Dit denkbeeld, hem onwaard, zou zijn gedachtnis hoonen.
Hij zelf heeft aan zijn' naam een schooner praalgesticht,
Zo ver uw wimpel waait, voor eeuwig opgericht —
Neen, Neêrland! eedler loon blijft hij van u verwachten:
Hij liet aan u zijn' roem voor al uw Nageslachten,
Zijn' roem — de onsterflijke eer van u, mijn Vaderland!
Zij werd aan ons vertrouwd als een geheiligd Pand. —
Dat elk, die RUITER noem, het best geschenk der aarde,
Den prijs van vrij te zijn, gevoele in al zijn waarde,
Zich aan het Vaderland met d'eigen ijver wij',
Zijn voorbeeld volge, en hem in grootheid waardig zij!

TWEEDE ZANG.

'T Is groot, 't is edel, in het barnen der gevaaren,
De Scipioos in moed en krijgsdeugd te evenaaren;
Maar grooter, eedler nog, als de eigen ſterveling,
Die als de dagtoorts blinkt in een' verheven kring,
En om zijn dapperheid van 't aardrijk wordt gepreezen,
Ook in de laagſte hut een edel mensch zou wezen.
Hoe ſchel de Krijgsroem klink', dit zegt oneindig meer!
Geheel een Vaderland kniel' voor zijn' Redder neêr,
Zijn lof, te midden van een' wierook zo verheeven,
Wordt door den kleenen kring zijns Vaderlands omſchreeven.
Hoe ſchoon die glorie zij — hoe ſtreelend haar geneucht —
Een hooger loon verwacht den waaren vriend der deugd,
Wiens daaden, altijd met zijn hart gelijk bevonden,
Aan ſtand, aan toeval, noch aan tijdkring zijn verbonden;
Zijn roem is aan geen Volk of Vaderland bepaald;
Hij heeft triumfen voor het waereldrond behaald,

En welk een landſtreek hem het eerst haar taal deed hooren,
Het zij hij Belg, of Brit, of Spanjaard werd gebooren,
Zijn deugd behoort aan hem, zijn volksnaam aan 't geval,
Zijn eer aan 't menschdom, en zijn grootheid aan 't Heelal.

o Gij, die juichend (ſtaêg getrouwe Lichtontſteker,
Rechtſchapen Wijsgeer, onvermoeide Deugdenkweker)
In elk verdienstlijk hart een' waaren broeder vindt,
In elke blanke ziel een teedre zuster mint;
Die de ondeugd nimmer vleit, al treedt ze op malſche roozen,
Al heeft ze zich ten troon een vorstlijk hart gekoozen;
Maar de ongeſierde deugd uw eerbied waardig keurt,
Ook waar ze op doornen rust of in woeſtijnen treurt;
Gij, wien de Wijsheid in haar Koor heeft aangenomen,
Die Rome in Sparta vindt, en Sparta weêr in Romen;
Die door geen eigenliefde of valſchen waan misleid,
Den ſlagtboom vallen zaagt, die volk van volken ſcheidt,
En ſints in 't groot Heelal, nu voor uw oog ontſlooten,
Eén Volk ziet, één gezin van Togt- en Lot-genooten,
Duld dat mijn ſchaamle toon in uwe Leercel dring' —
't Is thans voor u alleen dat ik DE RUITER zing.

'k Heb voor mijn Vaderland zijne oorlogsdaên gezongen;
'k Heb voor den Nagebuur in hem onze eer voldongen;
Gij eischt den lof der deugd – treed toe, geniet uw' wensch,
Mijn lied maalt voor 't Heelal in hem den eedlen mensch.
Ook in den kleenen kring van 't huis- en burger-leven,
Is RUITER waarlijk groot, is hij een Held gebleeven! –

o Eerfte TROMP! o Held! aan wiens rechtfchapen moed
Geheel een Vaderland erkentlijk hulde doet;
Het belge uw grootheid niet, die ik eerbiedig roeme,
Dat ik DE RUITER de eer van Neêrlands Helden noeme.
'k Erken verdienfte alom, en juiche in uw waardij –
Ligt ftondt ge, aan 't hoofd eens heirs, elkaêr in waarde op zij',
En, wie het vonnis aan DE RUITERS zij' durf vellen,
Mijn Nimf zal uwen naam bij de eerfte naamen tellen.
Haar Lier zij laag geftemd, en klinke minder fchoon
Maar vuige vleierij misvormde nooit haar' toon ——
Denk, denk niet, dat zij, door afgodiesch vuur ontftoken,
Voor 't eerst die fnoode pest op RUITERS asch zou rooken!
Neen, RUITER, RUITER zelf, heeft bij uw Lijk gefchreid;
Zijn traan was de eerfte leus van uwe onfterflijkheid.

Hij

Hij wenschte — o eedle wensch, de ſchoonſte zege waardig! —
Doordrongen van uw' roem, voor zich ſlechts onrechtvaardig;
Maar gloeiend voor 't belang van haardſtede en altaar,
Dat hij, tot Neêrlands heil, voor u geſtorven waar',
En ligt zal aan uw kroon, hoe fier uw roem moog' klinken,
Geen ſchooner parel, dan die wensch van RUITER, blinken —
Zie daar den aart eens Helds! — Hij ſchat zich zelv' gering;
Maar voelt en prijst de deugd in elken ſterveling,
En, ſchoon het aardrijk in zijn Loffpraak uit moog' breken,
Hij hoort alleen zijn' pligt in al die ſtemmen ſpreken. —
Hoe rijk een glorie-zon, o TROMP! uw tombe omſtraalt,
Uw roem is aan de zee, de woeste zee, bepaald.
Maar, in den kleenſten kring van 't huis- en burger-leven,
Is RUITER waarlijk groot, is hij een Held gebleeven! —

Getrouw aan elken pligt door heel zijn leven heen,
Vond hij geen taak te groot, noch ooit een deugd te kleen,
En wien de waereld tot een ſchouwburg was beſchooren,
Scheen in den teêrſten band voor 't ſtil geluk gebooren,
Nu enkel Vader, dan weêr louter Echtgenoot,
Van heel 't gezin geliefd, en altijd even groot,

Vond RUITER, in zijn keus naar iedren pligt te voegen,
Zijn grootheid en zijn vreugd, zijn eer en vergenoegen.
Zijn heil bleef ongekrenkt, wat hem te beurte viel. —
De bron van 't waar geluk ſprong in zijn eigen ziel.
De mindre ſtervling moog' van 't lot zijn' loon verwachten,
Hij was zich zelv' ten loon, en kon het lot verachten;
En 't zij de barre zee, door een' orkaan beroerd,
Hem langs den open muil des zwartſten afgronds voert,
Of hem een lieve Gaê haar woning ziet betreden,
Zijn kalm geweten ſchiep die beiden tot een Eden. —
Zo vindt de blanke Deugd, in voorſpoed en in ſmart,
Op doorn- en rooze-paên, een' hemel in haar hart,
En, ſchoon niets buiten haar dien ſchat haar kan ontſtelen,
Doet ze al, wat haar omringt, in haaren zegen deelen.

Roem, Vriendſchap! Hemelgaaf! op RUITERS eedlen aart! —
Wie heeft uw wetten ooit met zulk een trouw bewaard?
Wie is, toen duizenden uw rechten eerloos ſchonden,
Ten toetſteen van den nood zo waarlijk vriend bevonden? —
o Tweede TROMP! uw trots had RUITER fel gehoond,
Zijn zegepraal vernield, zijn vriendſchap ſnood beloond —

Een

Een Held vergeeft niet ligt hun, die zijn' roem weêrstreeven';
Maar RUITER kon ook u zijn nederlaag vergeven! —
Hem riep zijn Vaderland, alom beneepen, aan:
Dat oogenblik verzwolg den hoop, hem aangedaan,
En, hoe onwaardig hem uwe eerzucht had beledigd,
Hij zag een' vriend in elk, die 't Vaderland verdedigt.
't Geluk, meer dan de deugd door 't Menschdom aangebeên,
Vloeie op de harten in van 't weifelziek gemeen;
Wie eenmaal zijnen vriend in RUITER mogt aanschouwen,
Kon, van 't Heelal geschuuwd, op RUITERS vriendschap bouwen.
Gij, schrandere DE WIT! eens Neêrlands toeverlaat!
Gij, Zeeheld op de Vloot, en Staatsman in den Raad!
Om wiens te vroegen dood de Vrijheid steeds zal treuren;
Wien 't schaamrood 's Gravenhage onmenschlijk zag verscheuren,
En van dat eigen Volk, wiens heil uw ijver zoekt,
Misleid, verraên, vermoord, geschonden, en vervloekt. —
Een reeks Lafhartigen mooge u met hoon beladen,
En, daar hun hart u eert, uw doelwit kunstig smaaden;
Elk zie 't Gedrocht in u, dat ambt en staat verslindt;
DE RUITER bleef ook toen uw' voorspraak en uw' Vrind.
Hij dorst, waar alles zweeg, uw moed en deugd verheffen;
De bliksem kon uw kruin, maar niet zijn grootheid treffen,

En, fchoon geheel een Volk voor 't rijzend licht zich boog,
Uw nacht blonk fchooner dan die morgen in zijn oog.

o Gij, die, uit het bloed eens Bataviers gefprooten,
U toewijdt aan den roem van uwe Landgenooten,
Die heel uw aanzijn voor een Vaderland befteedt,
Dat uw waardij miskent, en uwen dienst vergeet;
Zo ge immer waanen mogt, dat zulk een flinks beloonen,
Dat ooit een Vaderland den waaren Held kon hoonen,
Of 't gruuwzaamst doelwit, aan uw eerlijk hart volvoerd,
Den duuren eed verbrak, dien ge eens aan Neêrland zwoert,
Aanfchouw DE RUITER – bloos! - en lijdt gij onrechtvaardig -
Befcherm ondankbren, juich, en blijf u zelven waardig!

Is 't mooglijk! — RUITER! gij — ook gij werd eens miskend? -
Gij, op wiens naam de Belg zijn brekende oogen wendt,
En moedig 't hoofd verheft, als hem 't Heelal durft fmaaden? -
Gij, Edele! de vloot uws Vaderlands verraaden! ....
Een logen, zo ontzind, als haatlijk uitgedacht,
Vond ingang bij een Graauw, door fchandlijk goud verkracht...

Een

Een laag bezielde drom verachte huurelingen
Durft RUITERS woning met een woest geweld omringen!....
Die ſtille woning, welke een achtbre Tempel ſcheen,
Die geen ſieraên bezit van goud of elpenbeen,
Maar aan een Godheid door het menschdom is gehuldigd,
En al zijn' luister aan die Godheid is verſchuldigd! ...
Mijn zangſter zwijgt en gruuwt van dit gevloekt tafreel —
Zo ſnood eene euveldaad blijve aan den nacht ten deel! —
Uw Held, mijn Vaderland! heeft, door uw' roem gedreeven,
Dien laster met zijn bloed voor eeuwig uitgewreeven.

Nu rijs voor 't laatst, mijn toon! volding DE RUITERS eer,
En in uw' Held den lof der ſchoonſte Godsdienst-leer;
Die, hoe ſtoutmoedig haar de dwaaling moog' verachten,
Geen deugd ooit tegenſtond, maar ze allen leert betrachten.
VOLTAIRE! ... is 't mooglijk! ... gij, begaafd Vernuft! ook gij
Zet aan zo ſnood een blaam uw tovrend dichtvuur bij!
Durft gij met al de praal der ſchoonſte kunst beweeren,
Dat JESUS achtbre leer de menschheid zou verneêren,
En van den Held, wiens hart eerbiedig voor haar blaakt,
Een' rillend' Dweper, een' verachtlijk' Bloodaart maakt? —

Hoe! trof DE RUITERS naam op FERNEIJ nooit uwe ooren?
Kon de eerzucht in uw hart de ſtem der waarheid ſmooren?
Dat dan, bij al den roem, door uw vernuft gegaêrd,
Dat dan uwe asch nog bloos, dat ge immer Dichter waart!
Wat ge aan een' Godsdienst, zo verheven, moogt betwisten,
DE RUITER was een Held, DE RUITER was een Christen!
Een Christen? — ja, zo ooit een Christen heeft geleefd,
Hij was het, die ook hier het heerlijkst voorbeeld geeft,
Hij, die, bij al den glans van zo veel krijgsbedrijven,
Met recht aan zich alleen zijn grootheid toe kon ſchrijven.
Waar heeft ooit ſterveling alom zo veel verricht,
Die minder aan het lot dan RUITER was verpligt? ——
Ja, Eedle! wie ooit roem op eigen grootheid droegen,
Aan u, aan u alleen, zou deeze loffpraak voegen:
„ Ik heb mijzelv' gevormd, en aan mijn' arm alleen
„ Behoort de volle roem van al mijn krijgstropheên!
„ 'k Heb waerelddeelen van mijn daaden doen getuigen;
„ Den trots van Koningen voor mij in 't ſtof zien buigen;
„ En, waar menschlievendheid mijn moedig hart beſtreed,
„ Was mijne deugd het zwaard, dat volkren zwichten deed.
„ Geliefkoosd, aangebeên van Christnen en Barbaaren,
„ Vervulde ik 't waereldrond met mijn bewonderaaren! —

„ De

„ De woestheid boog voor mij — de roofzieke Afrikaan
„ Bood mij geschenken bij zijn streelendste Eerkroon aan,
„ En had mijn nedrig hart die praal niet afgeslagen,
„ Ik waar' gelijk een God, zijn wijken omgedragen —
„ Ja! waar, waar schuilt het strand, daar nooit mijn roem verrees,
„ Dat mijne Zegepraal, mijn Deugd geen eer bewees?" —
o Belgen! schoon die roem der waereld zij gebleeken,
Hoort ge in die trotsche taal uw' Held, uw' RUITER spreken? —
Neen! nimmer heeft zijn mond die klanken voortgebragt,
Nooit heeft dit denkbeeld in zijn groote ziel vernacht:
Den luister zijner daên moog' volk bij volk verhoogen,
Hij bleef een nietig mensch, een stervling, in zijne oogen
En de onverwonnen Held, in zegepraal geleid,
Verwon zich zelven nog door blanke nedrigheid! —
o Gij, die, in den glans van hooger zon gezeten,
Ligt menschelijke deugd voor zwakheid hebt versleeten,
Schouw, schittrend Englenheir! schouw juichend op onze aard',
DE RUITER was een mensch, maar is uwe aandacht waard!
Zie uw' Natuurgenoot, ten top van eer gesteegen —
Hier, op zijn knieën voor de Godheid neêrgezeegen,
Den bijstand smeeken van dien wenk, die 't Al regeert; —
Daar, waar geheel een volk in hem zijn' Redder eert,

Te

Te midden van een' lof, de loon van 't heerlijkst ſtrijden,
In traanen ſmelten en dien lof der Godheid wijden. —
Grootmoedig kleen, verbaasd, dat hij dien roem geniet,
Die ſlechts één' pligt volbragt, en duizend pligten ziet.
O Heerlijk voorbeeld voor de jongſte Nageſlachten!
Een Held, die alles van zijn' arm alleen kon wachten,
En, zegevierend, niets verpligt was aan het Lot,
Zocht al zijn hulp en loon in d'eigen wenk van God! —
Zo blinkt de Seraf door het ruim der Hemeldaken —
Hij ſchijnt in aller oog de oneindigheid te raaken,
Maar ſtaart op hooger glans, en, zwijmende in zijn niet,
Voelt hij zijn grootheid ſlechts, als hij Gods aanſchijn ziet.
Nu zwijg, mijn Zangſter! zwijg! – geſchikt voor laager orden
Zou RUITER ligt een God, en gij afgodiesch worden —
Zwijg, tot de Jongſte-dag, in 't aanſchijn van 't Heelal,
Den weêrgalm van uw Lied voor God herhaalen zal! —

En gij, doorluchte Schim! zo ge, in een eedler leven
Nog kennis draagt van 't geen op aarde wordt bedreeven,
En ge, in dit Schouwtoneel van laagheid, hoon en ſchand,
Niet meer erkennen mogt uw roemrijk Vaderland,

Hoor

Hoor dan uwe eeuwige eer van onze lippen vloeien!
Zie aller harten op uw' enklen naam ontgloeien! —
o Gij, wiens ziel zo teêr voor Neêrlands grootheid was,
Wij juichen in uw' roem, al weenende op uwe asch! —
Wie deugd waardeeren kan, is niet geheel verstooten. —
Ach! — zonk uw Vaderland — gij hebt nog Landgenooten,
Nog waare Belgen, die, bij al den keer van 't Lot,
Getrouw zijn aan hunn' roem, hun vrijheid en hunn' God;
En, om zo blank een trouw voor 't Nageslacht te staaven,
Hun laatsten droppel bloeds met vreugd ten besten gaven! —
Schouw op die Eedlen met een oog van liefde neêr!
Smeek, om hun deugd, dat de Eeuw, door u vereeuwigd, keer,
En Neêrlands grootheid weêr in Neêrland word' gevonden! —
Ja, Eedle! uw ziel is nog aan Neêrlands roem verbonden;
Gij deelde in onzen smaad, toen op uw smeekgebeên
Een straal van d'ouden roem om ZOUTMANS wimpel scheen....
o Held! o RUITER! Zon voor Neêrland in het duister!
o Schepper, onder God, van Neêrlands hoogsten luister!
Gij blijft de vreugd van elk, die 't Vaderland bemint,
Als hij uw weergaê zoekt — maar slechts uw lijkbus vindt!

1784.

KA-

KAREL DE VIJFDE,

AAN ZIJNEN ZOON

PHILIPS DEN TWEEDEN,

BIJ DE OVERDRAGT VAN DE REGEERING DER NEDERLANDEN.

Gij, wien het Albewind voor kroon en fchepter fchiep,
En tot het hachlijk lot eens Rijksbeheerfchers riep;
Die thans, voor 't oog des volks, uit mijn verflapte handen
't Bewind ontvangen zult der vrije Nederlanden;
Wat hoop gij immer gaaft, hoe zeer uwe eerfte jeugd
Gevormd fcheen voor den roem, de grootheid, en de deugd,
Dees ftap, mijn Zoon! is groot; hij vordert al uw pogen:
't Geflikker van den Troon verduistert ligt onze oogen;
De waarheid treedt niet ligt door duizend vleiers heen:
De grootheid van den Held is voor den Vorst te kleen.

Voor

Voor zo veel onheils bloot, is 't billijk u te ontdekken,
Wat uit mijn voorbeeld u en 't volk tot nut kan ſtrekken,
Dit eischt mijn liefde en pligt, eer ik 't bewind verlaat.
Ik ſpreek voor 't laatst als Vorst — hoor mijnen jongſten raad!

Indien dit rijk bezit mij door den dood ontnomen,
En in uw magt, in zulk een' voorſpoed, waar gekomen,
Had mijn gedachtenisſe uw' eerbied ligt verwekt;
Maar nu mijn vrije keus zich aan 't bewind onttrekt,
Dat mij Natuur en 't Recht ten eind' toe had gegeven;
Nu reeds uw jeugd tot zulk een aanzien wordt verheven,
En alles aan mijn liefde alleen verſchuldigd is,
Nu heb ik 't hoogſte recht op uwe erkentenis.
Gij voelt dit recht, mijn Zoon! dit tuigen uwe traanen —
Wees deugdzaam! — word de lust van al uwe onderdaanen;
Dat hen in uw bewind een waar geluk verbeid'!
Dit's alles wat ik eisch — dit zij uw dankbaarheid!

Of zoudt ge een minder blijk van uwe erkentnis toonen? —
Ik zie, gij bloost — o ja! dit denkbeeld moet u hoonen.

'k Be-

'k Bestaa een daad, mijn Zoon! die schaars een voorbeeld vindt,
Een daad, die op het duurst u aan uw' pligt verbindt:
Rechtvaardig mijn bedrijf! — dit vordren uw belangen;
Dit's al het loon, dat ooit mijn liefde wenscht te ontvangen:
Dan zal de waereld, die haar oog thans op u wendt,
Mijn liefde hulde doen, daar ze u die waardig kent,
En Neêrland, in de schaaûw van uwen Troon gezeten,
Den zwakken Grijsaart voor den jongen Vorst vergeten;
Wijl mijn genegenheid haar edelst wit geniet,
Als ze u, en 't beste Volk op aard', gelukkig ziet.

Geen blinde liefde maakt mijn oordeel onrechtvaardig.
Het Volk van Nederland is al uwe achting waardig:
En, schoon ik op zijn' grond het eerste licht genoot,
Dit is de minste bron waaruit mijn liefde sproot.
't Heeft alles in zijn deugd, wat ooit het hart kan raaken.
Het kan zich zelv' geducht — 't verkiest zich niet te maaken,
Bedaard in voorspoed, kalm en lijdzaam onder 't leed,
Oprecht, eenvouwdig, trouw, verstrekt zijn woord een' eed.
't Heeft weinig eerzucht, kent geen weelde, is ligt te vreden.
't Is matig, spaarzaam, rein in handel beide en zeden,

Be-

Bedachtzaam, deſtig, koel van zinnen, vol beleid.
't Huuwt aan een taai geduld ſtandvaste naarſtigheid.
Het mint den Godsdienst en zijn wettige Opperheeren,
Zo lang zij hunnen pligt, zijn Recht en Wetten eeren;
Dan – welk een hoon 't verduur', zo dra 't zijn rechten raakt,
Wordt ieder Belg een Leeuw, die voor zijn welpen waakt.
De naam van Vrijheid ſtaat in aller hart geſchreeven:
Het kiest een' eedlen dood voor een verachtlijk leven;
En, zo de Dwinglandij hen immer overviel ——
Elk vocht, bezweek en ſtierf — maar met een vrije ziel.
Zie daar den aart des Volks, voor eeuwen reeds gebleeken:
't Bleef vrij – waar Dwinglandij het hoofd ook op mogt ſteken;
Schoon Romes overmagt 't heelal in ketens ſloot,
De Batavier alleen was Romes Bondgenoot.
De tijd ſloopt Rijken — maar die zucht behield haar' luister.
't Erkent, 't is waar, een' Heer, maar gruuwt nog voor een' kluister,
En welk een' Vorst het eer', geneigd tot dwinglandij,
Is hij, wat deugd hem ſier', ſtraks aller weêrpartij.
Mijn Zoon, mijn dierbre Phlips! een traan ontſpringt mijne oogen:
Hoe ſchoon de Rijkskroon blink', ze is met een' nacht omtoogen
Van rampen en gevaar; haar meeste glans is ſchijn.
ô God! is 't niet genoeg dat Vorſten menſchen zijn!

Moet nog gestaêg een drom verachte huurelingen,
Doemwaarde vleiers, 't hart, het zwakke hart omringen?
Hoe ligt wordt door hun taal de zuivre deugd besmet!
Dit is de hoogste proef waar God den Vorst op zet.
Mijn Zoon! laat nooit uw hart door hunne taal verwinnen.
Wie 't Vaderland verraadt, zou hij zijn' Vorst beminnen?
Hoe zeer voor hem in schijn zijn hart van ijver brandt,
De wierook en de dolk rust in dezelfde hand.
Zo ge op hunn' snooden raad u ooit dorst onderwinden.....
De Vrijheid, 't gaat gewis! zou een' Beschermer vinden;
En wie voor Vrijheid vecht is boven vuur en staal,
Zijn leven is een heir, zijn dood — een zegepraal!
De zucht voor 't Vaderland bezielt hem in zijn daaden,
't Geweeten weeft een kleed van roozen op zijn paden;
Geen blik eens Dwingelands vervaart hem in zijn' pligt;
Schoon duizend dolken op zijn' boezem zijn gericht,
Zijn wellust blijft het heil van al zijn Landgenooten,
Wat ramp hem immer dreige, al scheen de hel ontslooten,
Hij heeft aan zijne zijde, in 't midden van zijn smart,
Elk eerlijk Batavier, den Hemel, en zijn hart.
Ruk vrij uw magt bij één, bevloer de zee met kielen,
Zie 't Oosten overheerd, het Westen voor u knielen,

Geef kluisters aan 't heelal, moord, plunder, ſchend en brand,
Uw woede, uw razernij houdt voor zijn voeten ſtand.
Uit iedren droppel bloeds, dien uw geweld doet vloeien,
Ziet hij een talloos heir van dankbre Helden groeien;
In 't eind', hij zegeviert — de heerschzucht vindt haar ſtraf,
Men vloekt den Dwingeland en ſchudt zijn ketens af.

Zie daar 't gewisſe lot der Dwinglandij' beſchoren.
Gij ziet mij ſiddren! — laat mijn vrees u niet verſtooren;
Ik ken uw' aart, mijn Philips, 'k vertrouw uw deugd den Troon,
'k Wacht alles van die deugd - en echter - 'k beef, mijn Zoon!
Geen vrees trof ooit dit hart, 'k vertrouwde nooit op droomen,
En echter heeft één droom mij al mijn rust ontnomen;
Nog waart zijn beeldtenis gedurig om mij heen —
Op 't enkle denkbeeld rijst eén ſiddring door mijn leén!
Ik zag dit Neêrland met een' zwarten nacht omtoogen,
Geen blijde morgen rees; geen licht verkwikte de oogen,
Dan 't flaauw en ſtinkend licht, op veld en ſtraat verſpreid,
Van pik en toorts, uit brein en menſchenvet bereid.
De dolle Dwinglandij rinkinkte door de Steden;
Een woedend Beulenheir verzelde alom haar treden;

Zij deelde aan ieder moord- en folterțuigen uit,
De dood trok in hun ſpits, elk vlamde op roof en buit.
Ik zag de Razernij in 't bloed der Burgren baden;
Het moorden werdt een' pligt, men roemde op euveldaaden.
Jeugd, kunne, grijsheid, ſtaat, elk trof het zelfde lot;
Geen ſtad, geen vlek bleef vrij: het land was één ſchavot.
Hier hoorde ik 't bang gehuil, het kermen, gillen, ſteenen,
Zich aan 't geknars van 't ſtaal, 't geloei des vuurs vereenen.
Daar zag ik d'Echtgenoot, beſchuldigd, onverhoord,
In 't aanzien van zijn gade onmenſchelijk vermoord,
Zijn dierbre wederhelft, een roos nog pas ontlooken,
Met d'eigen dolk, nog warm, door 't lillend hart geſtoken;
De Dochter op den romp der Moeder wreed verkracht,
Of in haar ruiſchend bloed vertrapt en omgebragt.
Des Zuiglings ſtomme taal bad vruchtloos om ontfermen;
Ik zag hem aangegrimd, geſcheurd uit 's Moeders armen,
En voor haar ſiddrend oog aan wand of ſteen verplet;
Gods Kerk, geheele Steên, in laaie vlam gezet:
Alom het recht vertreên der ſmekende onderdaanen.
De noodkreet rees omhoog. – 't Geruisch van bloed en traanen,
't Gegil der Eer, 't gekerm der Onſchuld, 't jammrend Leed,
De ſtem der Menschlijkheid — 't maakte alles éénen kreet!

Die

Die kreet klom voor Gods Troon, haar raauwheid trof zijne ooren:
Een heilige ijzing rees door al de Hemelkooren:
HIJ wenkte. - Een wraakgezant vliegt ijlings naar beneên;
Zijn blikſem treft het Hoofd van zo veel ijslijkheên;
Hij waggelt – voelt Gods wraak en knarstandt nog vermetel. –
De Seraf grijpt hem aan en rukt hem van zijn' zetel —
Hij ſiddert — en verzinkt voor Gods geduchten Troon.
Ik nader. — Groote God! — ik zag u zelv', mijn Zoon!
Gevoelloos van den ſchrik, tot in de ziel verſlagen,
Voelde ik mij 't klamme hair van angst te berge jaagen:
'k Ontwaak al gillend!.... ach! dees bange droom vervloog,
Maar zijn ontzachlijk beeld zweeft eeuwig voor mijn oog!
En op dit oogenblik, wat hoop mijn hart moog ſtreelen,
Doet hij me op nieuw uw' pligt, dit Volk, u aanbeveelen.
Bemin het teder: word, van ieder aangebeên,
't Sieraad der Grooten, en de wellust van 't Gemeen.
Waak voor zijn Rechten, voor zijn Vrijheid, voor zijn Wetten:
Laat nooit de zucht naar roem deeze eerſte deugd beſmetten,
Zij ſchenkt geen waare vreugd, wat ooit haar aandrift wrocht.
Het heil van Vorst en Volk zijn op het naauwst verknocht.
Een eenig pligtverzuim baart dikwerf meer ellenden,
Dan 't ſchranderst Staatsbeleid in eeuwen af kan wenden.

'T Geweeten wordt niet ligt door valſchen ſchijn verblind,
Dit zij uw eerſte raad in 't wigtig Staatsbewind!
Volhard in 't waar Geloof, blijf op zijn' luister ſtaaren:
Het leert ons waare deugd aan waare grootheid paaren.
De Godsdienst, door den Vorst betracht en voortgeplant,
Is, bij den ſtut des Troons, de ſterkſte zuil van 't Land.
Hij blijft u bij, ook dan als ge alles ziet verzinken,
Als 't vorstlijk purper in uw oog niet meer zal blinken,
Wanneer één traan, dien 't hart des Volks uit liefde ſchreit,
Monarchen meer vertroost dan al hun majeſteit;
In dien geduchten ſtond, als 't oor der Opperheeren,
Te midden in hun magt, een hooger ſtem moet eeren,
En zich geen vleiend oog meer naar hun grootheid wendt.

Rampzalig hij, die dan, voor 't eerst' zijn' pligt erkent!
Zie daar uw waar belang: ken dit, en leer het vinden,
En waar de vleizucht ooit uw oog meê mag verblinden,
Met de overwinning, met den luister van den Troon,
't Is, op zijn hoogst geſchat, ſlechts een toevoeglijk ſchoon.
Nooit zult gij buiten u het waar geluk ontmoeten;
Vrees God, regeer door recht, en 't is aan uwe voeten!

Ont-

Ontvang den ſtaf, mijn Zoon! en, wat gij ooit beſluit,
Herdenk mijn' jongſten raad, hij werkt uw grootheid uit!
Zo moet het Albeſtier mijn' laatſten wensch bekroonen,
De Vrijheid en de Deugd in Neêrland eeuwig woonen!
En zo gij ooit, vermoeid van 't lastig Staatsbewind,
Uw' wellust in de rust van 't ambtloos leven vindt,
Heb dan een' dierbren Zoon, die, om zijn deugd gepreezen,
Den Schepter, Nederland, en u moog waardig wezen,
En dat dees gift door u, met zo veel vreugd geſchied',
Als op dit oogenblik mijn hart daarin geniet!

EINDE VAN HET EERSTE DEEL.

Het Portret te plaatzen voor Bladz. 1.

